ÅRSBERETNING
OG REGNSKAP 2014

Avler for bedre liv

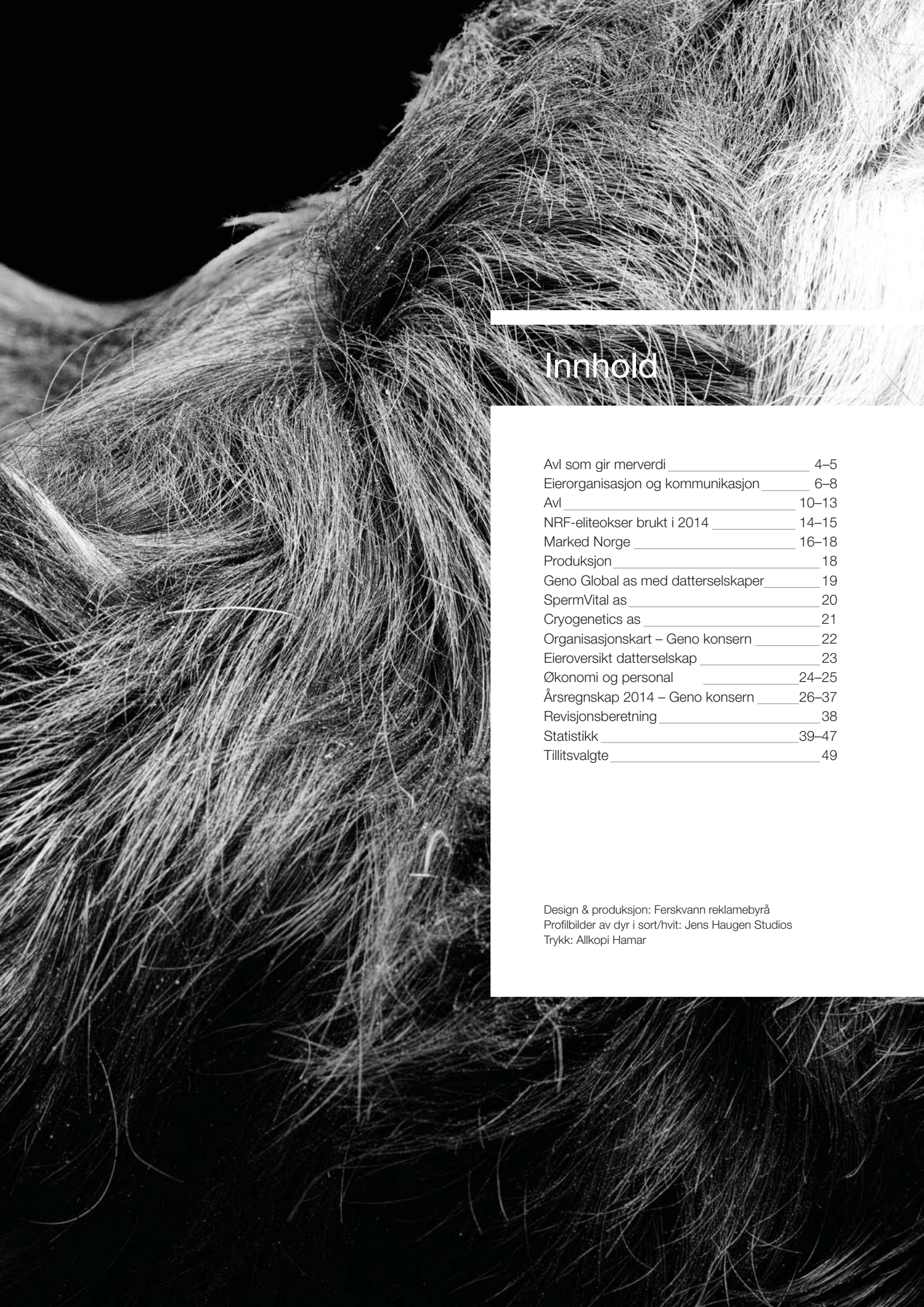

Innhold

Avl som gir merverdi 4–5
Eierorganisasjon og kommunikasjon 6–8
Avl 10–13
NRF-eliteokser brukt i 2014 14–15
Marked Norge 16–18
Produksjon 18
Geno Global as med datterselskaper 19
SpermVital as 20
Cryogenetics as 21
Organisasjonskart – Geno konsern 22
Eieroversikt datterselskap 23
Økonomi og personal 24–25
Årsregnskap 2014 – Geno konsern 26–37
Revisjonsberetning 38
Statistikk 39–47
Tillitsvalgte 49

Design & produksjon: Ferskvann reklamebyrå
Profilbilder av dyr i sort/hvit: Jens Haugen Studios
Trykk: Allkopi Hamar

Avl som gir merverdi

2014 har vært et år med et utviklingstrekk internasjonalt som burde gjøre NRF-genetikken enda mer attraktiv. På hjemmebane har oppfølging av strategiplanen hatt høy prioritet.

Det er en økning i forbruket av meieriprodukter i Norge, men hele veksten dekkes av import. I tillegg til utenlandske merkevarer lager både Norges-gruppen, Synnøve Finden og Q-meieriene nå produkter for det norske markedet, basert på utenlandsk melk. Økt konkurranse fra import reduserer muligheten til prisøkning i markedet og vil føre til ytterligere krav om effektivisering.

Permanent import av storfekjøtt
På storfekjøtt er det også importkvoter som gir permanent import. I tillegg har vi for liten norsk produksjon. Betydningen av å ha tydelige kvalitetsfortrinn for de norske produktene i markedet øker i takt med økt internasjonal konkurranse. Vi må derfor være tydelige på hva som skal være de viktigste grunnene til at forbrukeren skal foretrekke norskproduserte varer. For Geno betyr dette at vi må ha en retning i avlsarbeidet som legger grunnlag for en effektiv produksjon og som samtidig bidrar til å bygge en merverdi inn i de produktene som er basert på norsk melk og storfekjøtt.

Sterke konkurransefortrinn
I Norge har vi sterke konkurransefortrinn gjennom vår unike dyrehelse, lave antibiotikaforbruk, gode dyrevelferd og gode produktkvalitet. Det ligger utfordring i å bevisstgjøre den norske forbrukeren om dagens situasjon. En annen utfordring ligger i å øke effektiviteten og redusere kostnadene, uten å kompromisse på det som i dag skaper fortrinn i markedet. Gjennom avlsarbeidet har Geno vist at det er mulig å kombinere dette. Gjennom høstens mange produsentlagsmøter og møter med tillitsvalgte har vi fått bekreftet at medlemmene fortsatt mener at sterk vekt på helse og fruktbarhetsegenskapene er meget viktig. Så langt har vi svært få signaler om at vi vi bør dreie mot mer vekt på ytelse dersom dette går på bekostning av helse og fruktbarhet.

Fokus på antibiotikaforbruk
Internasjonalt er det et økende fokus på antibiotikaforbruk. I beretningsåret har Geno blant annet hatt besøk av EU sin ambassadør til Norge, Helen Campbell. Hun var svært interessert i hvordan vi i Norge har klart å utvikle en husdyrproduksjon med så lavt forbruk av antibiotika. Hun fikk informasjon om tiltak i hele verdikjeden der vi arbeider mot et felles mål om riktig bruk og forvaltning av legemidler. Dette handler om avl for bedre helse, rådgivning, fokus på forebygging av sjukdom, veterinær diagnostisering og behandling, regelverk og holdning til forvaltning av medisin. Ambassadøren var helt tydelig på at dette må høyere opp på dagsordenen i EU og fortalte at hun arbeider målrettet med dette.

Må søke forbedringer hele tiden
All oppmerksomheten om antibiotikaresistens viser betydningen av det arbeidet som er lagt ned over mange år. Men situasjonen innen kyllingproduksjonen viser at det ikke er nok å være best i verden – det må hele tiden søkes etter forbedringer. Innen melke- og storfekjøttproduksjonen kan vi heller ikke slå oss til ro selv om statistikken viser at vi, sammen med Sveits, produserer melka med lavest celletall i Europa og at vi er best i klassen når det gjelder smittsomme sjukdommer. Vi har et forbedringspotensial på produksjonssjukdommer og det vil nå bli gjennomført tiltak i andre land som gjør at de raskt kan kommer etter. For eksempel har Italia opprettet et fond som skal investere åtte millioner euro i 2015, deretter 50 millioner euro hvert år i 2016 og 2017. Midlene skal investeres i tiltak som sikrer bedre dyrevelferd, forskning på avl for bedre helse, styrket mattrygghet og redusert bruk av antibiotika. Vi har i dag et betydelig forsprang på disse områdene, men vi kan ikke lene oss tilbake fordi dette viser at de andre kommer etter.

Strategiplanen førende for prioriteringer
I beretningsåret har strategiplanen vært førende for de aktivitetene som er prioritert. Innen avlsarbeidet har videreutvikling av genomisk seleksjon hatt høy prioritet og vi har innført en ny bein- og klauvindeks. Klauvskjærerne er nå i gang med å rapportere data elektronisk, dette gjør at vi har store forventinger til mer data og bedre datakvalitet, noe som igjen legger grunnlaget for avlsmessig framgang.

Økt sikkerhet for GS-avlsverdier
Våre planer for å se om økt genotyping av hunndyr gir økt sikkerhet på de genomiske avlsverdiene har dessverre blitt 1,5 måneder forsinket. Dette skyldes uforutsette utfordringer med kvaliteten på innsamlet DNA fra voksne hunndyr. Svar på i hvilken grad genotyping av hunndyr kan bidra til sikrere GS-avlsverdier får vi tidlig i 2015. Det er også gjort metodikkforbedring som drar i positiv retning, og vi må benytte alle muligheter for å gjennomføre tiltak som kan gi økt sikkerhet. Ved økt sikkerhet for GS-avlsverdiene er det forsvarlig å redusere antall innkjøpte kalver samtidig som den avlsmessige framgangen kan økes. Begge deler er forankret i strategiplanen og gir økt medlemsnytte gjennom forbedring av avlsmaterialet og reduserte kostnader.

Vil se økt framgang på jur
Vi er utålmodige etter å se økt framgang på jureksteriøret. Trenden er positiv og vi forventer at de tiltakene som er satt i verk vil gi betydelig og rask effekt. Vi ser dette som den viktigste egenskapen å forbedre på kort sikt.

Tatt ut gevinster på innkjøp
Gjennom en profesjonalisering av måten vi arbeider med innkjøp på har vi klart å ta ut betydelige gevinster. Vi benytter fortsatt Lean-metodikken som grunnlag i arbeidet med kontinuerlig forbedring. Dette er konkrete tiltak som bidrar til å oppfylle strategiplanens ambisiøse mål om kostnadsreduksjoner. Blant annet som en følge av disse tiltakene er det heller ikke i budsjettet for 2015 lagt inn økning i sædprisene. Disse prisene har ligget uforandret siden januar 2012.

Samlokalisering med Tyr og Norsvin
I henhold til strategiplanen arbeider vi med flere kostnadsreduserende tiltak. Sentralt står samlokaliseringen av hovedkontor for Geno, Tyr og Norsvin fra 1. mai 2015. Her arbeides det nå med fellesprosjekter innen økonomi, innkjøp, forskning og utvikling og IT. Vi ser at det gjennom samlokalisering vil være realistisk å bygge attraktive og sterke fagmiljøer samtidig som det er muligheter for synergier på kostnadssiden. Det er hard konkurranse om dyktige medarbeidere, og vi mener at et større miljø vil gi bedre muligheter for spesialisering og utvikling, og dermed større attraktivitet både for å beholde og rekruttere ansatte.

Klare mål om vekst
I tillegg til forbedringer og effektivisering har Geno klare mål om fortsatt vekst. For å stimulere til dette ble det i 2014 opprettet en ny stilling som forretningsutvikler. Mandatet til denne stillingen er å arbeide både for Geno SA og datterselskapene slik at vi sikrer at vi tar ut

Besetningen til Jusuf Arifagic i Bosnia med 400 rene NRF-kyr ble høytidelig åpnet i november. Styreleder Jan Ole Mellby og den norske ambassadøren til Bosnia-Herzegovina, Vibeke Lilloe, klippet snoren. Foto: Sverre Bjørnstad.

synergier. Spesielt ser vi at dette er viktig mellom Geno Global AS sine selskaper og SpermVital AS. Vi erfarer at flere internasjonale aktører opplever Geno SA og datterselskapene som svært attraktive samarbeidspartnere. Vi forvalter et avlsmateriale med unike egenskaper og en ny teknologi gjennom SpermVital som vi så langt er alene om i markedet. Dette gir oss betydelige muligheter, og rollen som forretningsutvikler er sentral for å sikre at vi får lagt nok kvalitet og ressurser inn i de veivalg vi tar.

Fruktbarhetsleverandør nummer 1

Geno Global og NRF har på den internasjonale arenaen fått en profil som «fruktbarhetsleverandør nummer 1». Dette er meget godt dokumentert og, slik vi opplever det nå, også akseptert. Vi forventer at det økte fokuset på helse og antibiotika vil gi oss muligheter for tilsvarende anerkjennelse i forhold til helse. Vi er ikke der i dag, men mener det er faglig belegg for å si at den posisjonen skal vi kunne ta. Både de internasjonale studiene der NRF inngår og resultater fra kukontrollen i ulike markeder dokumenterer at NRF, gjennom å kombinere høyt produksjonspotensial med unik helse og fruktbarhet, gir økt netto økonomi. Konkurransekraft må bygges på noen unike elementer, og her har vi et godt grunnlag. Samtidig må vi være ydmyke i forhold til utfordringene som finnes. Vi må ta inn over oss at også andre har økende fokus på disse egenskapene, og de vil kunne puste oss i nakken hvis vi ikke holder farten oppe.

SV-teknologien utvikles videre

I SpermVital arbeides det med forbedringer av teknologien, produksjonsprosessen på laboratoriet og med dokumentasjon av produktet. I dag er produksjonskapasiteten en av flaskehalsene, noe som for så vidt er en positiv utfordring, men å ikke være leveringsdyktige over tid er ikke tilfredsstillende. Høsten 2014 ble SpermVital på ungokser lansert og der ser vi foreløpig at kvoten på 300 doser per okse forsvinner svært raskt.

Investeringer i Cryogenetics as

I Cryogenetics er det enighet med de øvrige eierne om at teknologien har et meget stort potensial og at det er riktig å investere i ytterligere vekst. Det er i beretningsåret tatt i bruk et nytt laboratorium i Boston. Dette har medført betydelige investeringer, men vi ser nå at kundene er i ferd med å forstå hvordan teknologien kan bidra til økt sikkerhet og effektivisering på deres egne laboratorier. I Boston fryses melke fra sebrafisk, som benyttes som modelldyr i forbindelse med utvikling av nye medisiner. Massachusets Institute of Technology (MIT) og Harvard Medical School står på kundelista og potensialet er meget stort. Vi forventer at kundene vil øke sitt kjøp fra Cryogenetics når de får erfaring med teknologien og at dette legger et godt grunnlag for aktivt innsalg overfor flere miljøer.

Økt salg i Norge

Geno har økt sitt salg i Norge i 2014, noe som kan synes som ulogisk når antall kyr er redusert. Det har blitt arbeidet meget målrettet mot produsenter som har brukt lite eller ingen semin, noe som er et viktig tiltak for å nå målet om økt seminandel. Geno har blitt mer synlig i markedet, og flere som faktisk ikke har brukt semin i det hele tatt over flere år er nå er tilbake som seminbrukere. I tillegg ser vi at det er flere 3. og 4. gangsinseminasjoner, dette har bidratt til at antall solgte doser har økt. For Geno er det meget viktig å finne årsakene til denne utviklingen.

Solid opplutning om avlsretningen

Høstens møter og avlsmålshøring bekrefter at avlsretningen har solid oppslutning blant medlemmene. En balanse mellom produksjonsegenskapene og helse- og fruktbarhet og framgang for jur og bein er det mandatet medlemmene har gitt oss.Så er det alltid mulighet for en optimalisering innenfor disse rammene. Nye og bedre data vil gi mulighet for forbedringer i avlen framover, og her knyttes det spesielt forventinger til om vi klarer å ta i bruk utvelgelse for en egenskap som fôreffektivitet. Med høyt kostnadsnivå i fôrproduksjonen, krevende arrondering og store avstander tror vi at ei mellomstor, frisk og fruktbar ku med et stort produksjonspotensial både på kjøtt og melk er det som gir best økonomisk resultat for den norske melkebonden.

Vårt bidrag

I en global økonomi, med økende knapphet på ressurser, vil Geno og Geno-medlemmenes viktigste bidrag være en produksjon av melk og storfekjøtt av meget høy kvalitet basert på norske ressurser.

Jan Ole Mellby
Styreleder

Sverre Bjørnstad
Administrerende direktør

Eierorganisasjon og kommunikasjon

Høringen om avlsmålet på NRF har engasjert deltakere på både høstmøter og produsentlagsmøter dette året.

Geno som konsern har fortsatt gjennomføringen av vedtatt profil i alle markeder. Også internasjonalt får vår nye profil mye heder og blir lagt merke til. All kommunikasjon er basert på Geno sine verdier *ambisiøs*, *profesjonell* og *inspirerende*.

Årsmøtet
Geno sitt årsmøte i 2014 ble holdt på Rica Hotel Hamar i dagene 18.-19. mars.

Prisutdelinger
Genos avlsstatuett og pengepremie på 50 000 kroner gikk dette året til NRF-oksen 10876 Økland. Oppdretterne, Jorunn og Per Ingolf Økland fra Lundegrend i Hordaland fikk overrakt prisen under årsmøtet. De mottok også Nortura sin kjøttpris for samme okse.

Genos eksportpris gikk for fjerde gang til 10177 Braut. Det er Torbjørg og Ommund Braut som er oppdrettere av den produktive oksen, men i år var det sønnen Elling og kona Inger Marie som mottok prisen. Styret i Geno kåret Bodil Lundbakk, Geno-kontakt i Indre Salten produsentlag, til Geno-entusiast 2014. Prisen på 10 000 kroner ble overrakt under Agrisjå i Trøndelag siste helgen i august.

Valg
Styret har følgende sammensetning etter årsmøtet 2014:
- Jan Ole Mellby, leder
- Torill Nina Midtkandal, nestleder og styremedlem region vest
- Mari Trosten, styremedlem region nord
- Inger-Lise Ingdal, styremedlem region midt
- Kjetil Larsgard, styremedlem region øst
- Ole Magnar Undheim, styremedlem region sør
- Marit Lahlum Ruud, ansattvalgt styremedlem
- Morten Fiskum, ansattvalgt styremedlem
- Jon Helge Sandal, ansattvalgt styremedlem

Oversikt over øvrige tillitsvalgte finnes bakerst i årsberetningen.

Styret
Styret i Geno SA har i 2014 hatt 12 møter, hvorav tre telefonmøter. Styret har kontinuerlig fokus på drift og økonomisk styring og har i beretningsåret behandlet 116 saker.

Som en følge av at ny strategiplan for 2014-2018 ble vedtatt på siste styremøtet i 2013, ble ikke endelig budsjett for 2014 styrebehandlet før i januar 2014. Gjennom året har styret hatt mye fokus på implementering av den nye strategiplanen, blant annet har de vedtatt

Styret i Geno 2014: F.v. Mari Trosten, Ole Magnar Undheim, Inger-Lise Ingdal, Jan Ole Mellby, Torill Nina Midtkandal, Jon Helge Sandal, Kjetil Larsgard, Morten Fiskum, Marit Lahlum Ruud og adm. dir. Sverre Bjørnstad. Foto: Jan Arve Kristiansen.

flytting av hovedkontoret, noe som medfører at administrasjonen i Geno, Norsvin og Tyr samlokaliseres våren 2015. Et eget prosjekt har jobbet med synergier i forbindelse med samlokaliseringen. Styret har videre vedtatt at Geno deltar i en ny emisjon i datterselskapet Cryogenetics as. I tillegg er ny bein- og klauvindeks vedtatt. Styret har også jobbet med mandat for plassering og investering av midler fra salg av tomter på Hallsteingård, samt forslag til opplegg for nydyrking etter tomtesalget. I forbindelse med at Tine skal vedta nye vedtekter våren 2015, har styret i Geno nedsatt en vedtektskomite som skal se på tilpasning av Geno sine vedtekter, spesielt med tanke på valg av årsmøteutsendinger.

Høstmøter 2014
Det ble gjennomført i alt 11 høstmøter: tre i nord, tre i midt, to i vest, to i sør og ett i øst. Til disse møtene var Genokontaktene og årsmøteutsendingene innkalt. Frammøteprosenten var på 81 for hele landet.

Møtene er en god arena for kontakt mellom lokale tillitsvalgte og organisasjonens ledelse. Regional representant for Genos sentrale valgkomite deltok også sammen med lokal administrasjon i Tine.

Høstmøtene er organisasjonsmøter og ikke rene fagmøter. Før høstens møter ble det sendt ut en høring i forbindelse med avlsmålet for NRF. Høringsfristen for produsentlagene var ved nyttår, og målet med høstmøtene var blant annet å gi inspirasjon i form av gode avlsdiskusjoner til lokale produsentlagsmøter.

Referater fra alle høstmøtene ble lagt på www.geno.no, og info om dette ble sendt produsentlagene i tillegg til at det ble formidlet fra møtene både i Bondebladspalten og Buskap.

Aktiviteter i produsentlagene
Sentralt har vi ikke full oversikt over alle Geno-relaterte aktiviteter i produsentlagene i 2014, men det ser ut til at det også i år har vært populært både med kalvemønstringer og vandreutstillinger.

Vi har registrert om lag 20 vandreutstillinger samt Geno-deltakelse på om lag 40 produsentlagsmøter/-kurs. I tillegg har det vært arrangert om lag 20 kalvemønstringer.

Høringen om avlsmål har engasjert de aller fleste lagene. Ved nyttår var det avgitt over 120 uttalelser der mange lag hadde samarbeidet om uttalelsene.

Medlemskontakt
Geno sendte ut en medlemsundersøkelse våren 2014. Tilbakemeldingene viser at mange er veldig godt fornøyd med tilbudene fra Geno. Der vi har funnet noe å følge opp, er dette gjort av markedsavdelingen.

Landsvinnere storfe i årets Husdyrtreff-tevling ble elever ved Tomb VGS. Fra venstre: Anne Hjørnegård Bjerke fra Ås, Laila Hofton fra Hvittingfoss og Petter Fredriksen fra Gausdal (fremst v/kua). Bak Petter står fjøsmester Asbjørn Røyneberg, fjøsrøkter Svein Olstad og husdyrlektor Per Håvar Moe Nevland.

Utover det som er nevnt av møter med mer, skjer oppfølging av medlemmene i Geno via web, Bondebladet og Buskap samt webinarer, noe e-post, tekstmeldinger (sms) og telefonmøter. Det sendes månedlig e-post med nyhetsbrev til tillitsvalgte lokalt og sentralt.

På lokalplanet har Geno og Tine felles medlemsorganisasjon. Det gjennomføres årlige evalueringsmøter mellom Geno og de regionale administrasjonene i Tine for å følge opp både avlsarbeidet og medlemsarbeidet. Geno deltar også med foredrag på de regionale Tine-møtene og med utdeling av avlsdiplomer der dette er aktuelt.

Buskap
Medlemsbladet Buskap går til alle medlemmer. Det er i 2014 produsert åtte nummer med til sammen 740 sider. Når det gjelder annonseinntektene, var de litt lavere enn i 2013, som var et rekordår. Bladet publiseres også digitalt. Det digitale arkivet, som går tilbake til år 2000, ligger på www.geno.no / Buskap.

Husdyrtreff
Husdyrtreff er et samarbeidsprosjekt mellom Nortura, Geno, Tine og Norsvin som startet i 1982, der elever ved VG3, studieretning for landbruksfag og naturbruk blir invitert til en husdyrfaglig tevling. Elevene får tilsendt oppgaver som er forankret både i praktisk husdyrbruk og i landbrukssamvirket. I tillegg får landbruksskolene oppdatert faginformasjon og tilbud om foredrag fra organisasjons- og fagpersonell i de fire organisasjonene. I årets konkurranse deltok 171 elever fra 12 landbruksskoler.

Deltakelse i Husdyrtreffkonkurransen gir ungdom som satser på å bli framtidige samvirkemedlemmer og matprodusenter en oppdatering av utviklingen innen de ulike husdyrproduksjonene.

Landsvinnere under årets Husdyrtreff-tevling
Storfe: Tomb VGS: Anne Hjørnegård Bjerke, Laila Hofton og Petter Fredriksen.
Svin: Øya VGS: Ole Gunnar Skjetnemark og Johannes Stråbø.
Sau: Storsteigen VGS: Gina Trønnes Lilleeggen og Hanne Haugland.

Geno på web
Medlemmer i Geno er ivrige nettbrukere. Fire av fem medlemmer oppgir at de er på web daglig og 84 prosent kjenner Geno sine websider. Geno har de siste årene valgt å legge stadig mer av medlemsinformasjonen på web. I en undersøkelse utført av AgriAnalyse i november

Miss Sogn og Fjordane ble kåret under jubileumutstillingen på Mo og Jølster VGS i Førde i juni. Her poserer den sammen med eierne Ingunn og Per Inge Skeide og deres barn, samt noen 4H-barn. Foto: Svein Arve Ruud.

2014 mente 70 prosent (mot 66 året før) av melkeprodusentene at Geno sine websider er svært nyttige/ganske nyttige.

Vi har i 2014 hatt 163 000 besøk på hjemmesiden www.geno.no. Av disse er 56 000 unike brukere. De mest populære sidene er informasjon om okser og kalver i Geno, avlsplan og oksekatalog. Vi har hatt 19 200 brukere på oksekatalogen på web i 2014 og på Geno avlsplan har vi hatt nesten 8000 brukere i løpet av året. I tillegg benyttes også oksekatalog-app en god del. Det er en klar tendens til at Geno sine webtjenester i større grad enn før søkes opp via mobil eller nettbrett, og i løpet av 2014 ble webben tilpasset denne bruken også globalt.

Geno portal er en påloggingstjeneste der medlemmer og inseminører kan hente ut sine fakturaspesifikasjoner, få oversikt over egne inseminasjoner etc. Portalen blir mest brukt i forbindelse med årsoppgjøret, men har også en god del faste brukere, totalt vel 4 200 siste året.

Det er i beretningsåret holdt 14 webinarer med ulike temaer rettet mot både medlemmer, inseminører og rådgivere. Vi har opptak av de fleste webinarene, og disse kan brukes som innledning og inspirasjon for eksempel på lokale debattmøter i produsentlagene.

Geno er til stede i de sosiale nettverkene Facebook, LinkedIn og Twitter, og vi mener at disse kanalene også tjener sin hensikt. De kan ikke betraktes som hovedkanaler for vår aktivitet slik vi kjenner målgruppene våre i dag, men det har skjedd en endring siste året. Andelen medlemmer som oppgir at de er på Facebook øker fortsatt. Vi når imidlertid en betydelig yngre målgruppe samt kvinner gjennom blant annet Facebook.

Pressedekning
Geno har sendt ut pressemeldinger i forbindelse med avkomsgranskingene og årsmøtet. Vi stiller også opp for ulike medier ved behov. Blant annet har eksporten av kviger til Bosnia vært attraktiv for pressen både i Norge og Bosnia, og vi har hatt TV-dekning i forbindelse med diverse ambassadørbesøk på Store Ree. I tillegg har Geno vært representert i beste sendetid på Lindmo på NRK, noe som har fått veldig positive tilbakemeldinger fra mange ulike hold.

Informasjonsteknologi
Geno er avhengig av å benytte teknologi i all vår kjerneaktivitet, både i inseminasjons- og avlsarbeidet. Det har vært mye jobb de siste årene med å få tilpasset ulike Geno-verktøy i forbindelse med fornying av Husdyrkontrollen. Det arbeides fortsatt med å innføre nytt kundeoppfølgingssystem på tvers av selskaper i konsernet. Dette verktøyet skal primært støtte salgsfunksjonene i alle markeder. Geno har også vært sentral bidragsyter i prosjekter som Dyrehelseportalen og Elektronisk rapportering av klauvhelsedata.

Elling og Inger Marie Braut fra Bryne mottok Genos eksportpris for oksen 10177 Braut under årsmøtet i mars.

Kristin Børresen i Geno Global (t.h.) presenterte Geno og oksene våre på en suveren måte i «Lindmo» på NRK1 i høst.

Bodil Lundbakk, Geno-kontakt i Indre Salten produsentlag, ble kåret til årets Geno-entusiast 2014.

Avler for bedre liv

Avl

Ny skreddersydd SNP-chip utviklet for NRF, genotyping av hunndyr og bedre metoder er blant tiltakene som er gjennomført i 2014 for å utvikle genomisk seleksjon og avlsarbeidet på NRF. Vi har foretatt endringer i indeksen for jureksteriør og implementert ny bein- og klauvindeks.

Som et resultat av strategiprosessen ble 2014 et svært aktivt år med mange tiltak på handlingsplanen. Forbedring av våre modeller og egenskaper har stått sentralt med blant annet utnyttelse av klauvhelsedata i ny bein- og klauvindeks, ny jurindeks fra juni 2014 og flere forbedringer på andre egenskaper som følge av revidert og ny kukontroll. Også arbeidet med genomisk seleksjon (GS) har hatt prioritet med blant annet utvikling av egen SNP-chip for NRF, påbegynt genotyping av hunndyr for å øke antall dyr i referansebasen og forbedring av sikkerheten, i tillegg til utprøving av ny metodikk.

Avkomsgransking 2014
Vi gjennomførte tre avkomsgranskinger i 2014 med totalt 96 okser som fikk sin første offisielle avlsverdi. Etter første gransking fikk vi en «all time high»-okse som toppet listen over okser med høy avlsverdi, nemlig 11039 Skjelvan med hele 39 i samla avlsverdi. Oksen har i dag 27 i avlsverdi som følge av informasjon fra flere døtre over flere laktasjoner og justeringer i ulike indekser etter første gangs gransking (blant annet ny jurindeks og ny indeks for bein og klauver). Videre hadde vi oksen 11033 Reitan 2 fra granskingspulje 2-2014 med 34 i avlsverdi og 11060 Nymoen fra pulje 3-2014 med 25 i avlsverdi.

Av dagens 11 eliteokser er sju okser gransket i 2014, noe som sier at vi har en svært god avlsmessig framgang og at 2014 har vært et år hvor veldig mange gode okser har blitt selektert.

GS-okser
2014 var det første året Geno kunne tilby GS-okser på markedet. Disse er ferdige med sin ungokseperiode, men er fortsatt ikke gransket basert på datterinformasjon (kun vurdert ut fra en genomisk avlsverdi, GS-avlsverdi). I 2014 hadde vi en GS-eliteokse på markedet, 11572 Saur som er homozygot kollet og har en GS-avlsverdi på 24.

Mislykket innhenting av DNA fra hunndyr
Som et tiltak for å øke sikkerhetene på våre GS-verdier ble det besluttet å innhente DNA fra aktuelle hunndyr. Dette ble tenkt utført på tilsvarende måte som man innhenter biologisk materiale fra kalv, det vil si ved bruk av nesesvaber. Utfordringer med å samle DNA av god kvalitet ved bruk av nesesvaber på voksne dyr ble imidlertid undervurdert, og svaberprøvene som ble innsendt fra kyr viste seg å være vanskelige å få ut DNA fra. Det er parallelt ekstrahert prøver fra kalver (seminokseemner). Disse inneholder DNA og er greie å ekstrahere. For å sikre framdrift i prosjektet, ble det valgt å benytte veterinærer til å hente inn blodprøver fra de aktuelle hunndyrene, samtidig som alternativ til nesesvaber vurderes.

Liv og røre «Midt i matfatet». Bedriftene i Arena Heidner, der Geno også er med, hadde felles stand under mat- og landbruksmessa i Vikingskipet på Hamar i september.

Tilpasninger til ny kukontroll i Tine
Mye av utviklingskapasiteten i avlsavdelingen ble i første halvår satt inn på tilpasning av avkomsgranskingene til den reviderte kukontrollen (REKU). En viktig milepæl i Tines REKU-prosjekt ble nemlig nådd i april, da fasen med parallellkjøring av gammelt og nytt system opphørte. Gransking 1-2014 var derfor den siste som kunne kjøres med data fra den gamle kukontrollen.

Den nye databasen i kukontrollen gjorde det mulig å implementere flere forbedringer ved gransking 2-2014 i juni. Blant annet økte datamengden for utmjølking og lekkasje med 10 prosent. Samsvaret med tidligere granskinger var svært god.

Andre sjukdommer er kanskje den egenskapen med størst endringer. Data fra 1978-1989 og fra 3. laktasjon ble tatt i bruk for første gang. Mjølkefeber forekommer bare sporadisk i 1. laktasjon, men har betydelig frekvens seinere. Med inkludering av 3. laktasjon kan man derfor si at egenskapen er «ny» i forhold til tidligere år.

Ny bein- og klauvindeks
Klauvlidelser ble inkludert i avlsarbeidet på NRF i september 2014 og inngår i en ny bein- og klauvindeks. Den nye indeksen heter nå «bein og klauver» og består av to egenskaper for beineksteriør (beinstilling og kodeledd) og en klauvhelseindeks. Klauvhelseindeksen består av korketrekkerklauv og to grupper av klauvlidelser; infeksiøse klauvlidelser og forfangenhetsrelaterte klauvlidelser. I indeksen er klauvhelseindeksen vektlagt med 80 prosent og beinstilling og kodeledd er vektet med 10 prosent hver. Av klauvlidelsene har korketrekkerklauv størst vektlegging med 50 prosent, mens infeksiøse klauvlidelser er vektet med 30 prosent og forfangenhetsrelaterte klauvlidelser med 20 prosent. Korketrekkerklauv er den vanligste klauvlidelsen i Norge og er derfor mest vektlagt i klauvhelseindeksen.

Samtidig som ny bein- og klauvindeks kom på plass, har man også begynt å rapportere klauvdata elektronisk, det vil si vi har implementert muligheten for at klauvskjærere kan rapportere data gjennom egen terminal direkte inn i kukontrollen. Systemet for elektronisk innrapportering av klauvhelse er et nordisk

Jorunn og Per Ingolf Økland fra Lundegrend i Hordaland mottok Genos avlsstatuett for NRF-oksen 10876 Økland på årsmøtet i mars.
Foto: Rasmus Lang-Ree.

prosjekt hvor Geno og Tine er med. Hensikten er å harmonisere egenskapene som blir registrert på nordisk nivå og at kostnader knyttet til videreutvikling/ forbedringer fordeles mellom flere land.

Flere tiltak for å øke framgangen på jur
På bakgrunn av vedtak i styret ble det i september implementert en ny jurindeks. Endringen harmoniserer med hvordan de andre nordiske landene har sammensatt sin jurindeks. I den nye jurindeksen er blant annet egenskapen «avstand jurbotn-golv» erstattet med «jurdybde». I tillegg begynte vi å bedømme 2. og 3. laktasjonskyr, noe som vil gi oss bedre kunnskap om hvordan jurene utvikler seg i seinere laktasjoner. Mødrene til alle innkjøpte okser som er rekruttert etter kviger får nå en ny eksteriørmessig vurdering før oksen godkjennes til semin. Disse tiltakene mener vi i sum skal føre til en rask framgang på jur.

Genotyping av kyr i seleksjonsforsøket
Seleksjonsforsøket er et forsøk Geno har vært med på gjennom mange år, og i år har vi valgt å genotype kyr i seleksjonsforsøket. Flere av dyra i dette forsøket representerer kanskje de mest ekstreme på helse (frisklinja). Så langt har vi beregnet genomiske avlsverdier for 341 dyr, 181 fra høglinja og 160 fra frisklinja. Resultatene bekrefter at det er store genetiske forskjeller mellom disse to linjene. Det er som ventet store forskjeller i gjennomsnittlig genomisk avlsverdi for melk og mastitt, de to egenskapene det har vært selektert for. Høglinja har i gjennomsnitt 11 indekspoeng bedre melkeindeks, mens frisklinja i gjennomsnitt har 11 indekspoeng bedre mastittindeks. Frisklinja er i gjennomsnitt litt bedre på seleksjonsverdi, slektskap og samla GS-avlsverdi, men det finnes kyr med høy samla GS-avlsverdi i begge linjene. Det er størst indirekte seleksjonsrespons for fruktbarhet og celletall. For begge disse egenskapene har frisklinja 5 indekspoeng bedre genomisk avlsverdi enn høglinja. Det ble ikke funnet store forskjeller mellom linjene når det gjelder eksteriør. Frisklinja har i gjennomsnitt litt bedre genomisk avlsverdi for bein, klauver og jur, mens høglinja har litt høyere gjennomsnitt for noen av delegenskapene som inngår i jurindeksen.

Seleksjonsforsøket representerer således en unik genetisk ressurs og er et godt eksempel på hvordan avlsarbeid virker i praksis. Data fra seleksjonsforsøket vil bli videre analysert og vil også være del av et pågående mastittprosjekt hvor man ønsker å finne markører som påvirker egenskapen mastitt, samt å forstå bedre de biologiske mekanismene knyttet til mastitt.

FoU-prosjekter
Geno er involvert i flere nasjonale og internasjonale forskningsprosjekt. Vi er også med i et større bedriftsnettverk i Hamar-regionen som del av det statlige Arena-programmet (Arena Heidner). Arena Heidner har som målsetting å utvikle det blågrønne bioteknologimiljøet for å bidra til en kostnadsbesparende og effektiv husdyrproduksjon. Arena Heidner stimulerer også bedriftene i nettverket til tettere samarbeid for å utnytte synergier og ta ut innovasjonspotensialet.

Geno har lenge vært involvert i flere forskningsprosjekt innen genomisk seleksjon, med både norske og internasjonale samarbeidspartnere. Hovedmålet med forskningsprosjektene er å forbedre sikkerheten på genomiske avlsverdier for NRF slik at vi kan utnytte GS i større grad i vårt avlsarbeid. Det jobbes med bedre metoder for å beregne avlsverdier og vi har påbegynt arbeidet med å genotype hunndyr for å øke antall dyr i referansepopulasjonen. Det har også blitt utviklet en egen SNP-chip for NRF som nå brukes rutinemessig i genotyping av dyr. Vi har også undersøkt om vi kan øke sikkerheten på genomiske avlsverdier ved å inkludere genetisk korrelerte egenskaper (klauvhelse og beineksteriør) eller ved å inkludere informasjon fra seinere laktasjoner (fruktbarhetsrelaterte sjukdommer).

Med genomisk seleksjon er det mulig å inkludere ny informasjon og nye egenskaper i avlsarbeidet, fordi informasjon som ikke er tilgjengelig for en okse på tidspunktet for avkomsgransking kan utnyttes, for eksempel døtrenes prestasjoner i seinere laktasjoner. Vi har arbeidet med flere nye egenskaper, blant annet fruktbarhetsrelaterte sjukdommer (eggstokkcyster, tilbakeholdt etterbyrd, børbetennelse og stille brunst). Fruktbarhetsrelaterte sjukdommer har høyest frekvens blant sjukdommene som ikke allerede er inkludert i avlsarbeidet og disse sjukdommene er et økende problem. Vi har undersøkt om sikkerheten på genomiske avlsverdier kan økes ved å inkludere informasjon fra flere laktasjoner. For eggstokkcyster og tilbakeholdt etterbyrd var det fordelaktig å inkludere informasjon fra inntil fem laktasjoner og sikkerheten på genomiske avlsverdier for disse er bedre enn for andre lavarvelige egenskaper. For børbetennelse og stille brunst ble det ikke funnet samme fordel av å inkludere seinere laktasjoner, men også for disse var sikkerheten på genomiske avlsverdier på samme nivå som andre helseegenskaper.

Mer internasjonalt fokus

Med økt internasjonal aktivitet følger også mer support og kompetansebygging mot et internasjonalt marked. Behovet for kompetanse knyttet til avlsarbeidet på NRF og måten vi selekterer okser på, hvordan egenskapene er sammensatt og hvordan avlsprogrammet drives er stort. Økende internasjonalt fokus utfordrer organisasjonen på mange områder, men samtidig får vi gode innspill til forbedringer. Dette kan i mange tilfeller være utfordrende og også tidkrevende. Det er foretatt noen organisatoriske endringer som har gitt en klarere ansvarsfordeling og gjennom dette har vi styrket supportfunksjonen mot det internasjonale markedet.

Stort medlemsengasjement på avl

Høsten 2014 ble det i tillegg til høstmøtene gjennomført mange produsentlagsmøter med avl og avlsmål som tema. Møtene viser et stort engasjement og et meget høyt kunnskapsnivå blant medlemmene. Basert på innspillene fra medlemmene vil administrasjonen i løpet av våren 2015 utarbeide et beslutningsgrunnlag som styret legger til grunn for sin diskusjon om justeringer av avlsmålet.

Publikasjoner og presentasjoner

Forskere i avlsavdelingen har i 2014 bidratt til å publisere fem artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskift, tre i Journal of Dairy Science, en i Animal og en i Genetic Selection Evolution. Avlsavdelingen har også hatt presentasjoner på internasjonale møter og kongresser; fem på årets verdenskongress for husdyravl og genetikk, to på ICAR-konferansen og fire på «Internasjonal cattle breeders round table».

I 2014 har avlsavdelingen også deltatt på mange fagmøter og skrevet en rekke fagartikler til Buskap og genoBULLetin.

Eliteokser 2014 – antall sæddoser benyttet i Norge totalt

Okse nr	Navn	Oppdretter	Adresse	Avls-verdi per 31.12.14	Ordinær sæd	Sperm-Vital sæd	Kjønns-separert sæd	Totalt antall doser benyttet
10617	Skei	Tone Rennemo og Per Helge Johansen	7994 Leka	20	60 952	0	0	60 952
10673	Engebakken	Else Marie og Otto Engebakken	2540 Tolga	11	30 871	20 545	403	51 819
10704	Tranmæl	Synnøve og Torbjørn Tranmæl	7224 Melhus	9	43 115	26 284	257	69 656
10714	Lekve	Elin og Jørgen P. Lekve	5730 Ulvik	22	22 167	0	80	22 247
10795	Hoøen	Anne Grete og Lars Hoøen	7142 Uthaug	12	32 461	15 009	253	47 723
10801	Dale	Lisbet Børset og Svein Magne Dahle	6320 Isfjorden	21	13 812	2 582	56	16 450
10811	Solvang	Sissel og Even André Hyttebakk	7398 Rennebu	21	6 966	0	0	6 966
10876	Økland	Jorunn og Per Ingolf Økland	5690 Lundegrend	16	27 158	2 510	0	29 668
10901	Aksnes	Hilde Gunn Ø. Aksnes og Arne Eigil Aksnes	4365 Nærbø	12	9 837	2 065	0	11 902
10909	Tangvoll	Jon Magne Bremseth	7520 Hegra	29	30 204	296	247	30 747
10913	Myhr	Trine Elisabeth og Arne Reitan	7510 Skatval	14	14 058	1 502	0	15 560
10918	Val	Val videregående skole	7970 Kolvereid	13	29 534	1 361	378	31 273
10923	Prestangen	Barbro Braastad og Bjørn Sønstevoldhaugen	2634 Fåvang	20	36 644	5 621	334	42 599
10965	Sandstad	Arnhild Rømo og Harry Nilsen	8145 Storvik	17	13 175	5 793	0	18 968
10971	Seim	Svein Seim	5912 Seim	16	6 807	0	0	6 807
10986	Landre	Per Idar Aandal	6350 Eidsbygda	15	6 792	3 531	0	10 323
11002	Framstad	Ola Framstad	2940 Heggenes	19	3 386	0	0	3 386
11033	Reitan 2	Ova-May N og Andor Reitan	7690 Mosvik	34	12 617	516	130	13 263
11039	Skjelvan	Erlend Lynum	7670 Inderøy	27	18 010	7 616	245	25 871
11048	Rønningen	Sanna Solbakken og Håvard Overland	7760 Snåsa	15	9 086	1 835	0	10 921
11060	Nymoen	Siv Anita Lindsetmo	7892 Trones	25	7 276	0	25	7 301
11572	Saur	Knut Sivertsen	8283 Leinesfjord	24	2 042	162	0	2 204

Avlsmessig utvikling

FRUKTBARHET

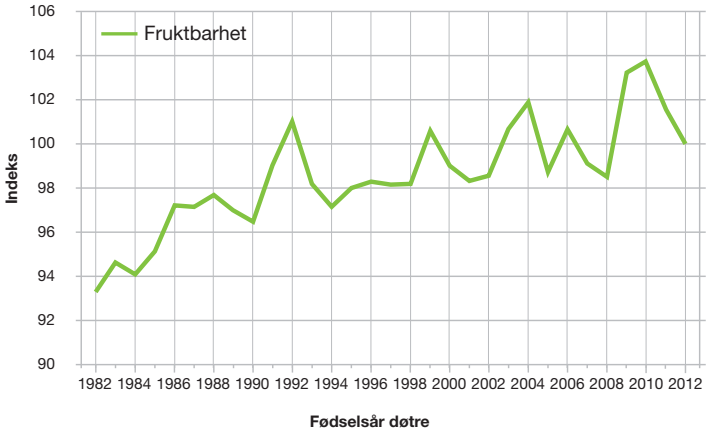

Figuren viser avlsmessig utvikling for fruktbarhet fra 1982 til 2012. I perioden 1987 til 2012 var gjennomsnittlig endring per år 0,17 poeng.

JUR OG BEIN

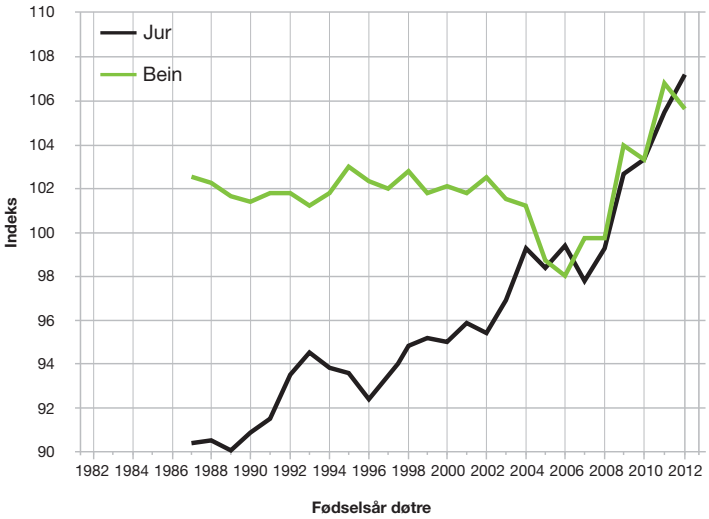

Figuren viser avlsmessig utvikling for jur- og beinindeks fra 1987 til 2012 på henholdsvis 0,58 og 0,03 poeng i gjennomsnitt per år.

PRODUKSJON

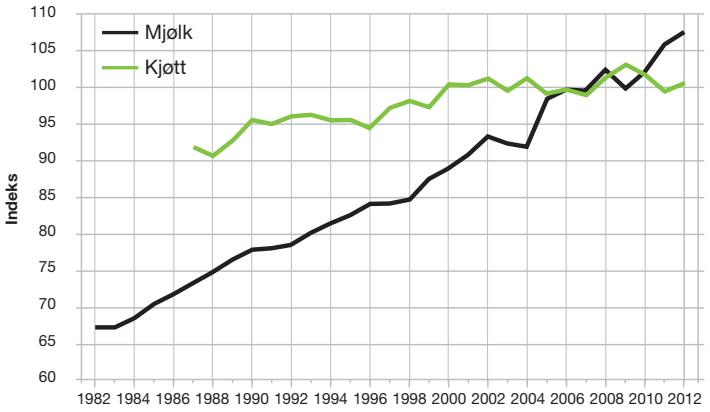

Figuren viser avlsmessig utvikling for melkeindeks fra 1982 til 2012. I perioden 1987 til 2012 var gjennomsnittlig endring 1,34 poeng per år. Avlsmessig utvikling for kjøttindeks var i samme periode 0,38 poeng i gjennomsnitt per år.

HELSE

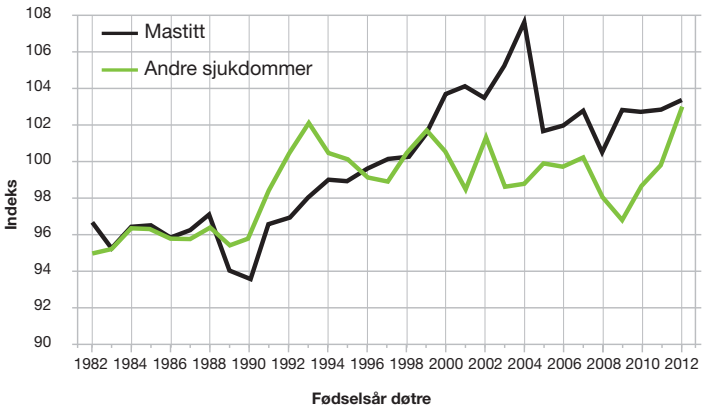

Figuren viser avlsmessig utvikling for mastitt og andre sykdommer fra 1982 til 2012. I perioden 1987 til 2012 var gjennomsnittlig endring per år på henholdsvis 0,36 og 0,10 poeng.

Avlsmål for NRF

Egenskap	Vekt
Mjølk	28
Mastitt (klinisk mastitt =18, mastitt (celletall) =3)	21
Fruktbarhet	18
Jur	15
Bein	6
Kjøtt	6
Lynne	2
Andre sjukdommer	2
Utmjølking	1
Kalvingsvansker	0,5
Dødfødsler	0,5

Status for innavl i NRF-populasjonen

Effektiv populasjonsstørrelse*	230
Innavlsøkning per generasjon**	0,22 %
Innavlsøkning per år	0,04 %

* Effektiv populasjonsstørrelse brukes ofte som et mål på innavlstatus i en populasjon. Tallet beskriver antall ubeslektede individer som bidrar med gener til neste generasjon.

** Tabellen viser at innavlsøkningen i NRF-populasjonen nå er lavere enn tidligere år, noe som også økt effektiv populasjonsstørrelse viser. Dette skyldes trolig noe økt bruk av importerte okser siste 5–7 år, noe som bidrar positivt i forhold til slektskapet i tillegg til et mer bevisst valg og bruk av eliteokser i forhold til slektskap (bruk av slektskapsindeksen).

NRF-eliteokser brukt i 2014

10617 Skei

10673 Engebakken

10704 Tranmæl

10714 Lekve

10795 Hoøen

10801 Dale

10811 Solvang

10876 Økland

10901 Aksnes

10909 Tangvoll

10913 Myhr

NRF

10918 Val

10923 Prestangen

10965 Sandstad

10971 Seim

10986 Landre

11002 Framstad

11033 Reitan 2

11039 Skjelvan

11048 Rønningen

11060 Nymoen

11572 Saur

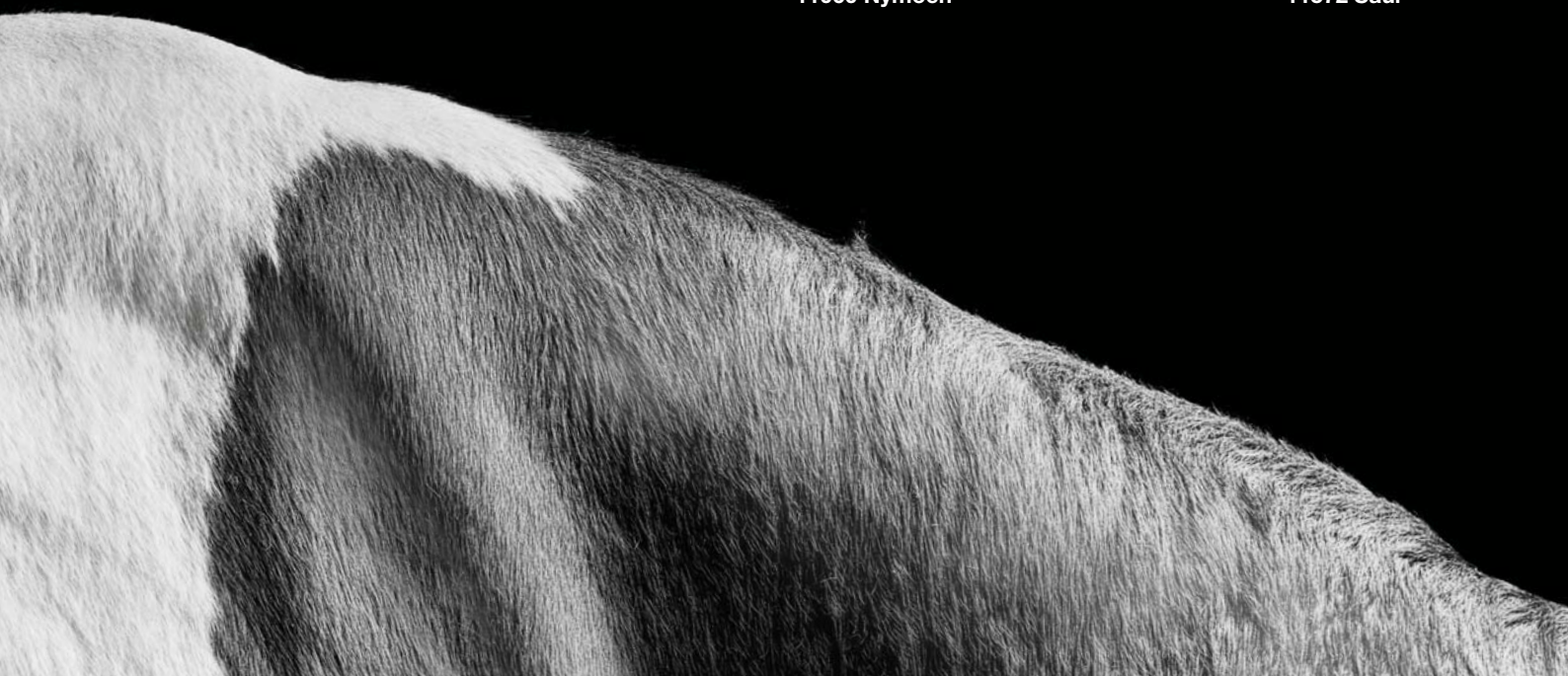

Marked Norge

Marked Norge har i beretningsåret jobbet med ny struktur i forhold til å følge opp seminorganiseringen på en god måte, holde trykket oppe i det norske markedet og levere faglig gode kurs og møter.

Som en oppfølging av vedtatt strategi ble semintjenesten overført til markedsavdelingen 1. januar 2014 og avdelingen skiftet navn til Marked Norge. Samtidig fikk avdelingen overført to medarbeidere fra avlsavdelingen.

Det er framforhandlet nye avtaler med Den norske veterinærforening angående semin og disponering av beholdere. Berettigelsen for alle beholdere er gjennomgått og nye avtaler er sendt ut til signering. Særavtalen med Den Norske Seminteknikerforening er også reforhandlet og det ligger nå til rette for en tettere oppfølging av inseminørene og områder der semintilslutningen er for lav.

Jæren har fått egne teamledere som har et ekstra ansvar for å følge opp markedet og servicen til inseminørene.

Fylkesvis oversikt over semintilslutningen

Fylke	Semin tilslutning %	Økning fra 2013 i %
Østfold	84,51	+0,18
Akershus	82,06	+0,25
Hedmark	91,38	+0,58
Oppland	82,25	+0,36
Buskerud	83,92	+1,63
Vestfold	85,21	+0,15
Telemark	88,26	+4,12
Aust Agder	62,67	-5,47
Vest Agder	79,52	-0,21
Rogaland	76,52	-1,71
Hordaland	88,44	-0,92
Sogn og Fjordane	94,37	+0,27
Møre og Romsdal	88,81	+0,09
Sør-Trøndelag	86,11	+0,64
Nord-Trøndelag	88,01	+0,15
Nordland	86,23	-0,28
Troms	83,82	+1,28
Finnmark	76,16	-3,16
Landet	**84,88**	**-0,13**

Kundesenteret har jobbet for å få rom for mer utadrettet virksomhet som oppfølging av salg, kontakt med eierinseminører og ansvar for salgskurs blant inseminørene.

Markedet
Innen 2018 skal Geno ha oppnådd en semintilslutning på 90 prosent, noe som betinger at vi setter oss årlige mål fram til da. Vi ligger nå på 85 prosent, som er litt under målet for året, men vi har store forhåpninger om å ta igjen dette senere.

I strategiplanen er det en tydelig prioritering av kundegrupper og områder der vi har mest å hente i forhold til økt tilslutning på semin. Vi valgte derfor ut de hundre største besetningene med svært lav semintilslutning. Mange av disse har avdelingen vært i kontakt med i løpet av året. Det er svært gledelig at mange nå har startet opp igjen med inseminering. Ikke minst har dette vært veldig lærerike møter der vi har hatt interessant dialog med fremtidige kunder.

Avdelingen har etablert markedsuker der alle ansatte er ute i markedet enten fysisk eller ved telefonisk kontakt. Dette har gitt oss mange gode innspill og spennende utfordringer. På Jæren har vi tapt markedsandeler til privatimportert sæd av Holstein fordi veterinærer som ikke har avtale med Geno også inseminerer der. Det er nå åpnet for at veterinærene kan kjøpe Geno-sæd til egne beholdere til samme pris som eierinseminørene betaler.

På Særheim blir det etter hver avkomsgransking arrangert egne avlsmøter. Denne tradisjonen har også andre områder adoptert, slik at det nå arrangeres «granskingsmøter» mange steder i landet.

Tradisjonen med honorering av 100-tonnere fortsatte også i 2014. Ni kyr passerte denne milepælen dette året og oppdretterne fikk tildelt diplom og fem valgfrie Geno-produserte sæddoser til kua si.

Våren 2014 ble det gjennomført en kundetilfredshetsundersøkelse blant medlemmene. Resultatene er gjennomgått, og de som har vært misfornøyd enten med avlsrådgivningen, semintjenesten eller smittevernoppfølgingen har blitt kontaktet særskilt i etterkant.
Vi har i løpet av året hatt fire salgskampanjer, to for Heatime RuminAct aktivitetsmåler og to for P4 Rapid Brunst-test. Når det gjelder Heatime, foregår mye av salget i de periodene vi tilbyr kampanjerabatt. Målet for 2014 var å selge 115 anlegg, mens vi har solgt 73. Her har vi med andre ord ikke nådd målet vårt. Det kan være flere årsaker til dette, men nyheten om at Heatime er et anlegg for båsfjøs ble sluppet i 2013 og genererte stort salg det året. P4-salget har ligget lavt i 2014 i påvente av ny pakningsstørrelse. Vi lanserte derfor i høst en 10-pakning som det kan se ut til at markedet er mer fornøyd med.

Vinteren 2014 ble smitteforebygging satt i system der det gikk ut beskjed til inseminører og produsenter om å følge de pålagte rådene. Vi mener det nå er tatt et viktig grep for å hindre at mulig smitte slipper inn i fjøset. Temaet blir videre fulgt opp angående transport av dyr.

Avdelingen har vært involvert i utarbeidelsen av flotte promoteringsbilder av NRF-dyr og det blir spennende å se resultatet. Avdelingen er hovedansvarlig for fotografering av døtre etter eliteokser. Dette året har vi benyttet Elisabeth Theodorsson fra Sverige som fotograf. Vi deltar også i oksefotograferingen på Store Ree.

I løpet av året er det foretatt fem uttak av til sammen 115 nye NRF-ungokser til det norske markedet. Alle ungokser er nå GS-testet, noe som gir betydelig økt kvalitet på ungoksene. I tillegg ble det i august lansert ungoksesæd med SpermVital-teknologi, noe som er svært godt mottatt i markedet.

Avdelingen er ansvarlig for organiseringen av Geno-deltakelse på messer og utstillinger. I år har vi deltatt på Mo I Jølster i forbindelse med 150 års-jubileet for den første husdyrutstillingen på vestlandet, Agrisjå i Stjørdal, Austrått-dagene, Jærmessa på Varhaug, Dyregod-dagane på Batnfjordsøra, Dyrsku'n i Seljord, Midt i matfatet i Vikingskipet på Hamar og Stavsmart'n på Tretten. På utstillingene treffer vi mange kunder som vi opplever å ha god dialog med, men vi ser at vi fortsatt har noe å hente på å «spisse» budskapet vårt i forhold til disse kundene.

Det er holdt fjorten webinarer i beretningsåret. Gjennom webinarer kan vi nå mange

Deltakerne på høstens avlskurs «Fokus på framtidas ku» samlet foran hovedbygningen på Store Ree. Foto: Christina Halvorsen.

på en svært ressursbesparende måte, så dette er noe vi bør jobbe mer med framover. Avdelingen har også deltatt på svært mange høringsmøter denne høsten.

Ikke-omløpsprosenten og FS-tallet på landsbasis har falt noe i 2014. Det jobbes med å finne årsaker til dette, blant annet ved å søke forskningsmidler for avklaringer i forhold til tidlig fosterdød og børbetennelse hos NRF-kua.

Kurs

Året startet med en ny ansvarlig person for kursvirksomheten i Geno. I løpet av året har mange gode rutiner kommet på plass og vi har utarbeidet gode samarbeidsavtaler med de slakteriene vi er avhengige av i forbindelse med gjennomføring av inseminasjonskurs. Slakteriene er også svært viktige i forhold til oppfølging av inseminører med avvikende inseminasjonsresultater.

Det er arrangert seks eierinseminasjonskurs og to inseminasjonskurs for veterinærer som har tatt sin utdannelse i utlandet. Det er arrangert fire drektighetskurs for veterinærer og ett for semintekнikere. Nytt av året er etterutdanningskurs for veterinærer med fokus på reproduksjonsstyring i storfebesetninger. Dette er en viktig oppfølger fra strategien, der målet er å få flest mulig praktiserende veterinærer til å ta tak i fruktbarhetsutfordringer i eget distrikt. Det er også holdt eget fruktbarhetskurs for landslagsveterinærer. Flere landslagsveterinærer holdt brunstkurs og fagmøter i sine områder under Fruktbarhetsuka i november.

Det er også arrangert to storfeskolekurs dette året, ett med tema fruktbarhet og ett med tema avl. Begge hadde god oppslutning og fikk gode tilbakemeldinger.

I samarbeid med Tine har Geno fått på plass en god oppfølging av avlsrådgiverne, der målet om bedre eksteriørbedømmelse og klare målsettinger om salg av utvidet avlsplan står svært sentralt. Innen fruktbarhetsrådgivningen har vi tett samarbeid med Helsetjenesten for storfe, og veterinærer ansatt regionalt i Tine er nå en del av landslaget.

Som et ledd i strategien er det utarbeidet en eierinseminørstrategi som Geno jobber etter i forbindelse med kurs og prioritering av deltakere til disse. Det er to forhold som er svært viktige her; økt semintilslutning og reduserte kostnader i semintjenesten.

I september ble det arrangert en samling for semintеknikere der en tredjedel av teknikerne deltok. Dette var en videreføring av samlingen som ble holdt høsten 2013. Det er avholdt flere kurs i produktkunnskap og salg ute blant inseminørene.

Utvikling av verktøy

6. februar 2014 ble en historisk dag. Da ble kalvekjøpet lagt helt om til nye rutiner, der blant annet produsentene selv sender inn svaberprøver av aktuelle seminokseemner. Disse analyseres for genomiske avlsverdier, og det plukkes ut 500 kalver til eksteriørvurdering av mor. Dette gjør at avlsrådgiverne nå vurderer kun 1/4 av det antallet de vurderte tidligere og dette er en viktig effektivisering opp mot samarbeidsavtalen mellom Geno og Tine. I tillegg har avlsrådgiverne tatt i bruk Nordic Classification. Dette er et program for registrering av eksteriørdata direkte på den enkelte avlsrådgivers smart-telefon. Alle eksteriørdata registreres nå likt i hele Norden.

Geno Avlsplan er oppgradert slik at programmet opererer raskere enn tidligere. Det finner også fram til kyr som er aktuelle for bruksdyrkryssing, når dette er ønskelig

fra produsenten. Programmet har fått nytt design i tråd med Geno sin nye profil.

Utarbeidelse av oksekatalogen på papir er ytterligere tilpasset vårt eget dataregister Geno Okse, slik at produksjonsprosessen går smidigere enn før. På tampen av året har vi også fått på plass nytt design på oksekatalogen på web. I tillegg er funksjonaliteten forbedret i tråd med ønsker fra medlemmene våre.

Fra og med 2014 er det gjort justeringer i beregningsgrunnlaget for FS-tallet. Dette betyr blant annet at en besetning med dårlig fruktbarhet kan få FS-tall under 0. Dyr der det er brukt naturlig paring på første bedekning inngår nå ikke i beregningen. I Fruktbarhetsutskriften, som finnes på https://medlem.tine.no, er det også gjort noen endringer som gjør at FS-utskriften er enklere å lese og forstå. I tillegg vises nå historiske FS-tall de siste tre åra og en oversikt over fruktbarhetsbehandlinger.

Nordisk eksteriørsamarbeid: I mars møttes representanter fra Danmark, Sverige, Finland og Norge i Skåne for felles gjennomgang av eksteriørvurderingene. Husdyrkonsulent Ingunn Nævdal fra Geno til høyre.

Distribusjon
I løpet av året er sædrutene endret som en følge av at en av distributørene gikk av med pensjon. Endringene ser ut til å fungere godt. Alle stoppesteder er nå plassert med GPS-koordinater. Dette vil gi våre kunder mer eksakt oversikt over når og hvor sædruta stopper. Det nye systemet blir tilgjengelig på Geno-web i 2015.

Ellers opplever vi at mer og mer salg går direkte til egen beholder. Dette gjelder først og fremst eierinseminører, men også produsenter med egen beholder og legekontorer. Vi vil i løpet av 2015 gjøre et framstøt for å øke salget til sistnevnte kundegruppe.

Produksjon

Det har vært noen færre okser til testing og godkjenning for semin i 2014 enn i 2013.

Reduksjonen er en konsekvens av at Geno benytter GS-resultatene som seleksjonskriterium i tillegg til foreldremiddel, så dette er en planlagt utvikling. Ellers preges anleggene våre av svært stabile forhold.

Ungokser
Øyer testingsstasjon har mottatt 238 NRF-okser og ni kalver av gamle raser i 2014. De hadde en gjennomsnittsalder på 124 dager ved ankomst. Rekrutteringen er godt fordelt over hele landet og kalvene var i all hovedsak av bra kvalitet ved ankomst. Transporten har gått uten uhell, og vi observerer ikke at lange transporter påvirker dyrene negativt. Vi har godkjent og kjørt 121 seminokser av NRF og åtte seminokser av gamle raser til karantenen.

2014 har helsemessig vært et middels år på testingsstasjonen. Vi fikk problemer med luftvegsinfeksjon på ei innkjørt pulje i mai, men klarte å forhindre at den spredte seg inn i storfjøset. Blanding av dyr fra hele landet 10-11 ganger i året gir oss et høyt smittepress, men vi klarer stort sett å unngå alvorlig sjukdom.

Vi har jevn grovfôrkvalitet fra årets avlinger og gjæringskvaliteten er god. Drifta har ikke hatt uhell med personskader i 2014.

Venteokser og eliteokser
Per 31.12.14 stod det 404 okser i venteokseanlegget. 17 nye lovende okser ble i løpet av året flyttet fra venteokseanlegget til eliteoksefjøset.

På Hallsteingård har det gjennom året vært oppstallet 10–12 NRF-okser som tidligere har vært eliteokser i Norge. Det er produsert sæd av disse i tråd med etterspørsel i det internasjonale markedet.

Utsending av sæd
Utsending av elitesæd fra lager i 2014 viser en økning på om lag 43 000 doser i forhold til 2013, mot en økning på 93 000 doser fra 2012 til 2013.

Produksjon
I en biologisk produksjon kan det være svært utfordrende å få produsert det markedet til enhver tid etterspør. Med unntak av kjønnsseparert sæd, vurderes den totale produksjonskapasiteten i dag som tilstrekkelig.

Regulær sæd: Produksjonen har stort sett fulgt behovet til de forskjellige markedene. Lageret har vokst når det gjelder eliteokser med avlsverdi over 0.

SpermVital-sæd: Siste halvår 2014 var etterspørselen etter sæd med SpermVital-teknologi betydelig større enn produksjonskapasiteten. Det har vært en utfordring å få skalert opp produksjonen på de oksene som er mest etterspurt både nasjonalt og internasjonalt. I både SpermVitals og Genos produksjonsavdelinger arbeides det med tiltak som vil kunne bidra til å øke produksjonskapasiteten og redusere svinnet.

Kjønnssparert sæd: Produksjonen av kjønnsseparert sæd skjer i form av leieproduksjon hos Cogent i England. Volumene har ligget på om lag 5 000–6 000 doser i året siden vi startet opp i 2012, men det er nå en etterspørsel som gjør at vi vurderer hvordan kapasiteten kan økes. Dagens produksjon er svært krevende da sæden som produseres i Norge om morgenen skal være ferdig prosessert hos Cogent i løpet av påfølgende natt. Geno vil i løpet av 2015 vur-

dere alternative produksjonsmuligheter for å sikre bedre tilgang til kjønnsseparert sæd.

Oppdrag for andre
All produksjon av sæd til 2014-årgangen av kjøttfeungokser er som vanlig utført for Tyr på Hallsteingård. Det er produsert 5000–7000 doser av hver okse. Dette skal dekke både nasjonalt og internasjonalt behov. Utover dette ble det iverksatt en liten produksjon av SpermVital-sæd på oksene.

Aktiviteten til Cryogenetics på Hallsteingård øker, først og fremst gjennom at Cryogenetics leverer tjenester som benyttes ved konservering av gener fra norske lakseelver. Denne aktiviteten gjennomføres på oppdrag fra Miljødirektoratet. Aktiviteten er sterkt sesongpreget og foregår fra sent på høsten til ut i februar.

Sintef gjennomfører flere av sine forsøk knyttet til SpermVital på Hallsteingård.

Produksjonsavdelingen har ansvaret for driften av Tyr sin testingsstasjon på Staur, men fra årsskiftet 2014/2015 overtas driften av Tyr.

Geno Global as med datterselskaper

Fokus for Geno internasjonalt dette året har vært implementering av den nye strategiplanen. Dette arbeide fortsetter fram mot 2018.

Geno Global as med datterselskaper hadde i 2014 en konsolidert omsetning på kr 23,4 mill. og et resultat etter skatt på kr 0,1 mill.

Geno Global-selskapene solgte totalt 475 800 sæddoser i 2014.

Organisasjon
Selskapet har to ansatte lokalisert på Hamar, samt en hel og en kvart stilling på kontrakt i USA. I tillegg kommer ansatte i datterselskapene ute.

I beretningsåret ble styret endret slik at det formelle styret nå består av tre personer ansatt i Geno. For å styrke kompetansen om de internasjonale markedene ble det opprettet en rådgivningsgruppe. Her sitter personer med omfattende erfaring fra salg av storfegenetikk internasjonalt.

Forretningsstruktur
Selskapet betjener de ulike markeder etter følgende modeller:

1. Gjennom egne datterselskaper (50 % eller høyere eierandel): i Storbritannia, Italia, Nederland og Tyskland.
2. Franchising; partnere som benytter Geno-profil uten at vi er vesentlig inne på eiersiden.
3. Distributører; uavhengige partnere som selger våre produkter, for eksempel ABS i USA.

Sammenlignet med 2013 er det i beretningsåret ikke gjennomført endringer med hensyn til forretningsstruktur, men Portugal har kommet til som et nytt marked. Det er også, sammen med Innovasjon Norge, brukt noe ressurser på å kartlegge Spania.

Egne datterselskaper er fortsatt i sin spede begynnelse. Geno Italy ble etablert høsten 2009, Geno UK i 2010 og oppkjøpet i Xsires ble gjennomført i 2013. I tillegg til USA og Irland blir dette våre fokusmarkeder framover. I Nord-Amerika har vi ABS Global som distributør, uforandret i forhold til 2013. Irland ble fram til august 2014 håndtert av både NCBC og Dovea Genetics. Markedet dekkes nå av Dovea Genetics alene.

Geno Tyskland betjenes av Xsires.

For øvrige vekstmarkeder, som enten betjenes av partner med Geno-profil eller andre distributører, er det i beretningsåret ikke gjennomført noen endringer.

De viktigste markedene
USA: Samarbeidet med ABS Global fungerer godt, og i planen mot 2018 ligger det en betydelig vekst i dette markedet. Avtalen med ABS Global skal reforhandles i 2015.

Geno UK: Teamet har levert et veldig bra resultat for 2014 med et resultat etter skatt på kr 675 834. Selskapet har hatt en kraftig vekst i forhold til 2013.

Geno Italy: Selskapet har levert et akseptabelt null-resultat for 2014, noe som er en signifikant forbedring i forhold til 2013 og tidligere år. Utfordringen er fortsatt mye utestående og sene innbetalinger fra kunder. Selskapet har rekruttert tre nye selgere i beretningsåret.

Xsires Holland: Dette er det første hele året for Geno sammen med Xsires og selskapet har igjen hatt et bra år. Et veltrimmet salgsteam er godt synlig i et tøfft konkurransebilde. Selskapet feirer 10-årsjubileum neste år.

Ny salgstruktur for P4 Rapid
P4 Rapid Brunst-test kom inn som et nytt produkt i porteføljen til Geno Global i 2013. Av ressursmessige årsaker, dårlig lønnsomhet og fokus på kjernevirksomheten vedtok Geno Global i 2014 å trekke seg fra samarbeidet med Ridgeway. Løsningen nå er direkte samhandling med hver av partene i Skandinavia.

Bosnia
Besetningen til Arifagic Investment i Bosnia med 400 rene NRF-kyr ble høytidelig åpnet 27. november. Jusuf Arifagic ønsker en norsk modell i fjøset sitt. Prosjektet, gitt god styring og kontroll, vil bli et viktig utstillingsvindu for Geno på Balkan. Tine er allerede koplet inn med hensyn til husdyrkontroll og helsetjeneste. Geno Balkan er vår partner videre når det gjelder salg av NRF-sæd i dette området.

Italienske Ernesto Fasoli (i blå kjeledress og caps) ser store fordeler med bruk av NRF-sæd i sin Holsteinbesetning. Her har han og sønnen (nr. to fra høyre) besøk av engelske melkeprodusenter som ønsker å høre om deres erfaringer. Foto: Diego Galli.

SpermVital as

2014 vil bli stående som året da SpermVital fikk sitt endelige internasjonale gjennombrudd. Året da det ble solgt flere SpermVital-doser utenlands enn i Norge.

Swissgenetics i Sveits tok i bruk teknologien 1. oktober i 2013 og i løpet av 2014 har de solgt mer enn dobbelt som mange doser som budsjettert. Aberekin i Spania tok i bruk SpermVital-teknologien 1. mars 2014. For øvrig benyttes SpermVital-sæden nå i en rekke land i Europa og har blitt et viktig konkurransefortrinn for Geno Globals datterselskaper.

Flere raser og økt bemanning
I Sveits ser vi at SpermVital-sæden benyttes målrettet mot problemkyr og tilbakemeldingene er upåklagelige. Teknologien brukes på flere raser, både melkerasene Brown Swiss, Rød Holstein og flere kjøttferaser.

Aberekin i Spania tilbyr også SpermVital-sæd fra en rekke raser og eksporterer et betydelig antall doser Holsteinsæd med SpermVital til både Polen og Italia.

Som en følge av denne utviklingen har selskapet ansatt to ny laboratorieingeniører innen bioteknologi som forestår produksjonen av SpermVital-sæd ute hos våre kunder. De har vært på reise om lag annen hver uke for å oppfylle kundenes behov.

SpermVital fra ungokser
Her i landet har markedsandelen fortsatt å øke gjennom året og tilbudet av SpermVital-sæd fra ungokser har vist seg å bli en suksess. Vi har også tidvis opplevd at det har vært for få doser med SpermVital tilgjengelig i inseminørenes dunker.

Vellykkede feltstudier
I løpet av 2014 har det også blitt gjennomført feltstudier for å dokumentere effekten av SpermVital-sæden. Forsøkene har vært vellykket og resultatene blir publisert i vitenskapelige artikler i løpet av første halvår 2015.

Patentbeskyttelse
I løpet av året ble det endelig klart at SpermVital-teknologien har oppnådd patentbeskyttelse i alle de viktigste melkeproduserende landene i verden. Hele EU, USA, Russland, Mexico, Australia, New Zealand, Japan osv. har nå innvilget patentsøknaden som ble sendt i 2007. Nå er selskapets andre patentsøknad inne til vurdering og vi har gode forhåpninger om at også denne søknaden blir innvilget. Arbeidet med patentbeskyttelse er imidlertid både kostbart og arbeidskrevende, selv om det er patentadvokater som følger opp søknadsbehandlingen i hvert enkelt land.

SpermVital as har i løpet av året fått innvilget tre søknader om statlige forskningsmilder for å videreutvikle teknologien.

Forskningsmidler
SpermVital har i løpet av 2014 fått innvilget tre søknader om statlige forskningsmidler for å videreutvikle teknologien. Totalrammen for prosjektene er på 40 millioner kroner og strekker seg over 3–4 år.

Kampen om statlige forskningsmidler er tøff og flertallet av søknadene innvilges ikke. Midlene tildeles de prosjektene som er faglig interessante, kan vise til høy vitenskapelig kvalitet og til de teamene som har best forutsetning for å lykkes.

I løpet av 2014 fikk SpermVital AS innvilget alle sine søknader om forskningsmidler i skarp konkurranse med andre prosjekter. Dette er ganske unikt og viser at forskerne i SpermVital, under ledelse av professor Elisabeth Kommisrud, har etablert en betydelig anseelse i det vitenskapelige miljøet i Norge.

Ett av prosjektene har som mål å overføre SpermVital-teknologien til bruk på gris. Dette representerer en milepæl for SpermVital og forskerteamet på sju medarbeidere må nå utvides ytterligere. Sintef og Norsvin vil også bli tett involvert i prosjektet, som har en tidsramme på fire år.

Cryogenetics as

Cryogenetics har fortsatt den faglige- og markedsmessige utviklingen i 2014 og har nå etablert seg som den ledende internasjonale leverandøren av produkter og tjenester knyttet til reproduksjon på fisk.

Med reproduksjon på fisk menes frysing og lagring av spermier fra ulike fisketyper og produkter som bidrar til en mer effektiv produksjon av rogn ute i de mange rognanleggene i verden. I hovedsak fokuserer selskapet på fisk som lever i kaldt vann slik som laks, ørret og røye, men er også i ferd med å tilpasse flere av produktene til bruk på varmtvannsarter som zebrafisk og catfish (sørlige USA).

Selskapet har 19 ansatte i tillegg til at det leies inn kapasitet fra Geno sitt anlegg på Hallsteingård etter behov. For å sikre tett oppfølging av satsingen i USA flyttet daglig leder i 2014 til Boston. Virksomheten har avdelinger i Norge, Canada, USA og Chile, samt Skottland. I mai 2014 flyttet selskapet inn i nye laboratorielokaler i det gamle Nestlé-bygget i Hamar. Totalt sett er selskapet nå godt plassert i de ulike markedene og det er ingen planer om nye etableringer de neste par årene. Det forventes at selskapet vil øke antall ansatte til om lag 25 i løpet av den neste treårsperioden.

Salg og markedsføring
Cryogenetics har så langt vært svært teknologifokusert. Dette har vært nødvendig for å skaffe et forsprang i de markedene selskapet er i eller skal inn i. Teknologifasen er nå inne i siste del og det har i løpet av 2014 blitt lagt langt større vekt på salg og markedsføring av produktene som er etablert. Dette har blitt gjort gjennom å tilpasse organisasjonen, opprette stillinger som bare arbeider med salg og markedsføring, samt å være mer synlige på møter, utstillinger og gjennom direkte markedsføring. Dette arbeidet vil bli ytterliggere styrket i 2015.

Selskapet har svært solid støtte i sine tre aksjonærer, der Geno SA er den største. Uten denne tilliten hadde det ikke vært mulig å bygge Cryogenetics slik det framstår i dag. Å legge grunnlag for vekst krever investeringer og det ble i 2014 foretatt en emisjon på kr 18 mill. av de eksisterende eierne. Selskapet ble av Deloitte i 2014 rangert som det 16. raskest voksende teknologiselskapet i Norge uavhengig av sektor. Dette viser at utviklingen er på riktig vei. Selskapet vil arbeide målrettet videre med å skape en ytterliggere vekst som bekrefter at Geno SA sin investering er lønnsom.

Cryogenetics ble av Deloitte i 2014 rangert som det 16. raskest voksende teknologiselskapet i Norge uavhengig av sektor. Her er deler av Cryogenetics-teamet som mottok den gode nyheten: Inger Grevle (t.v.), Katarina Nordtun Ruud, Kjetil Lindstad og Line Cecilie Grøneng. Foto: Brit Rønning Johansen, Hedmark Kunnskapspark.

Hva gjøres med fisken?
Så må det gis noen praktiske eksempler på hva som gjøres med fisken. I 2014 har selskapet støttet Miljødirektoratet sitt arbeid med å utrydde gyrodactylus i Ranavassdraget i Nordland. Her ble gener fra all fisk i elva hentet inn og frosset ned som en del av arbeidet med å forberede innsettelse av ny fisk i elva. Selskapet er også en utøvende aktør i etableringen av den nye genbanken som Miljødirektoratet skal etablere i Hardanger-regionen. Her skal det samles inn både fisk og spermier. Fisken skal til et landanlegg på Ims i Rogaland, mens melken skal lagres hos Cryogenetics. Samme type arbeid gjennomføres på øst- og vestkysten i Canada og USA.

Ledende kompetansemiljøer
Etableringen av nytt laboratorium i Boston, USA har vært svært interessant. Med utgangspunkt i Geno sin fryseteknologi har de ansatte i Cryogenetics videreutviklet et produktspekter som gjør at selskapet i 2014 har fått Childrens Hospital Boston, Harvard Medical School, Massachusetts General Hospital, Dana Farber Cancer Institute og Howard Huges Medical Institute som kommersielle kunder. Dette er noen av verdens ledende forskningsinstitusjoner for bekjempelse av barnesykdommer, kreft, tuberkulose og så videre. Å kunne følge tråden fra den spede starten som en liten avdeling i Geno til nå å kunne levere teknologi til de ledende kompetansemiljøene i verden er svært motiverende for alle i Cryogenetics.

I Boston fryses melke av sebrafisk. Denne fisken benyttes som modelldyr i forbindelse med utvikling av nye medisiner.

Geno SA, konsern og tilknyttede selskap

Per 31.12.2014 (eierandeler angitt i prosent)
(Grønn farge angir Geno konsern. Grå farge angir tilknyttede selskap)

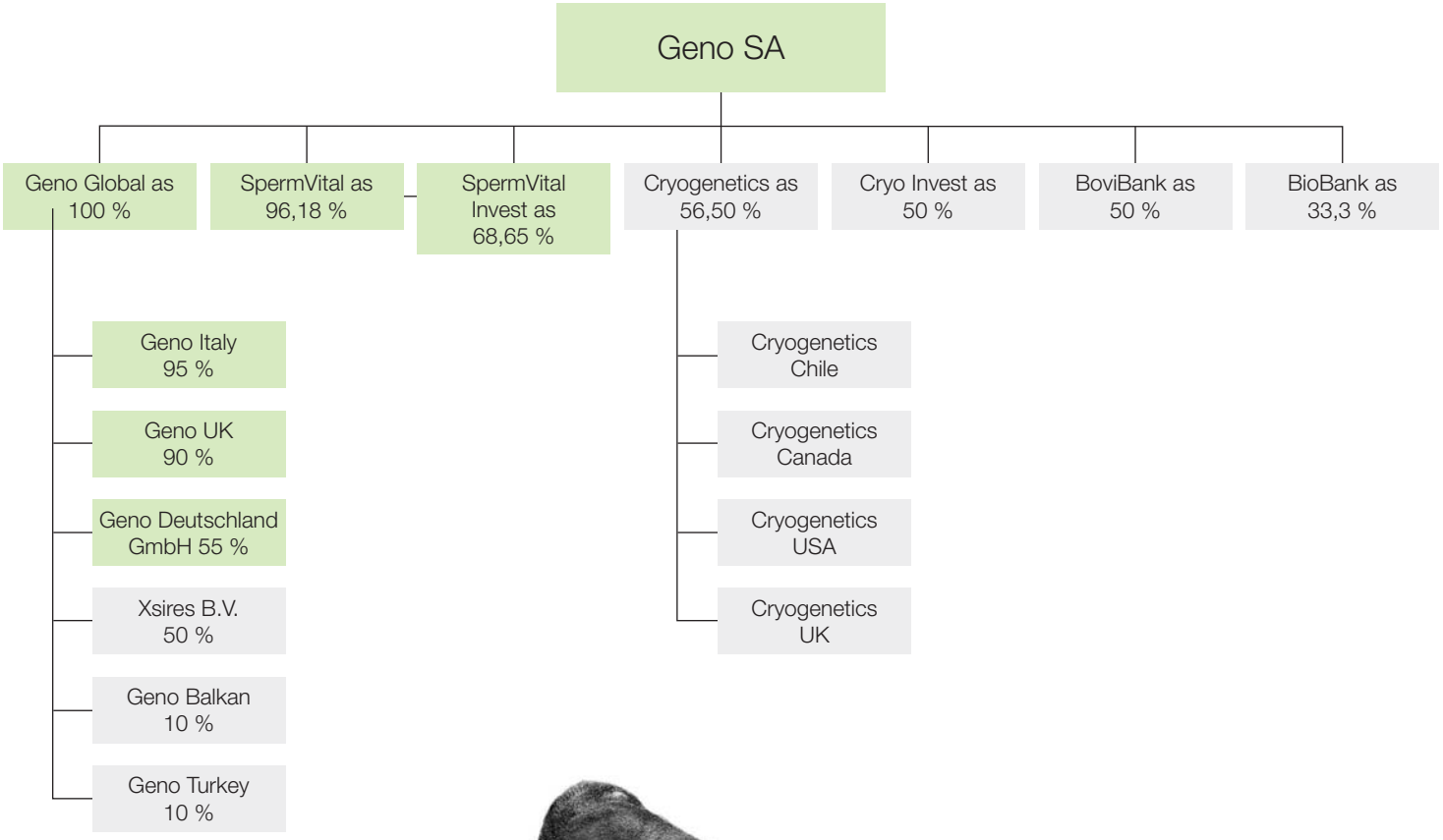

Genos ledergruppe 2014

Administrerende direktør
Sverre Bjørnstad

Økonomi-Personal
Lars Skramstad

Avl
Trygve Roger Solberg

Produksjon
Bjørn Gulbrandsen

Eieroversikt datterselskap og tilknyttede selskap i Geno SA

Selskap	Eierandel 31.12.14	Styreleder	Styremedlemmer	Daglig leder
Geno Global as	100 % Geno SA	Sverre Bjørnstad	Lars Skramstad Lene Bremerthun	Tor-Arne Sletmoen
Geno Italy S.r.l	95 % Geno Global as 5 % Diego Galli	Tor-Arne Sletmoen	Diego Galli	Diego Galli
Geno Genetics UK Ltd.	90 % Geno Global as 10 % Wes Bluhm	Tor- Arne Sletmoen	Wes Bluhm	Wes Bluhm
Geno Deutschland GmbH	55 % Geno Global as 22,5 % Xsires Crossbreeding B.V. 22,5 % Mr. Frans Timmermanns	Tor-Arne Sletmoen	Hans Kerkhof Frans Timmermanns	Ingen foreløpig
Xsires Crossbreeding B.V.	50% Geno Global as 25% Henk Schoonvelde 25% Hans Kerkhof	Tor-Arne Sletmoen	Henk Schoonvelde Hans Kerkhof Steffen Skolseg	Hans Kerkhof
SpermVital Invest as	68,56 % Geno SA 31,44 % enkeltaksjonærer	Jan Ole Mellby	Styremedlemmene i Geno SA	Ingen
SpermVital as	87, 85 % Geno SA 12,15 % SpermVital Invest as	Sverre Bjørnstad	Rasmus Lang-Ree Silje H. Aschehoug Lars Kristian Bredahl	Nils Christian Steig
Cryogenetics as	50 % Geno SA 37,5 % Investinor as, 12,5 % Cryo Invest as	Helge Hellebust	Sverre Bjørnstad Ronny Vikdal Gudmund Nordtun	Jørn Ulheim
Cryo Invest as	50 % Geno SA 50 % Utstillingsplassen Eiendom as	Sverre Bjørnstad		Stian Gunnerius Aasterud
Cryogenetics Chile	99 % Cryogenetics as 1 % Geno SA	Jørn Ulheim		Jørn Ulheim
Cryogenetics Canada	100 % Cryogenetics as	Jørn Ulheim		Maureen Ritter
Cryogenetics USA	100 % Cryogenetics as	Jørn Ulheim		Jørn Ulheim
Cryogenetics UK	100 % Cryogenetics as	Jørn Ulheim		Jørn Ulheim
BoviBank as	50 % Geno SA 50 % Tine	Trygve Roger Solberg	Tone Roalkvam, Torstein Steine, Roald Stavran	Ingen
BioBank as	33,3 % Geno SA 33,3 % AquaGen 33,3 % Norsvin	Bjørn Gulbrandsen	Odd Magne Rødseth, Roar Gudding, Olav Eik-Nes	Sigbjørn Gregusson
GenderGuide as	Geno sin eierandel i GenderGuide as på 31,29 % er i 2014 solgt til IRIS-Forskningsinvest AS			

Forretnings-utvikler
Lars Kristian Bredahl

Organisasjon, kommunikasjon, IT
Mari Bjørke

Marked Norge
Hans Storlien

Daglig leder Geno Global as
Tor-Arne Sletmoen

Daglig leder SpermVital as
Nils Chr. Steig

Økonomi og personal

Det er solgt totalt flere sæddoser i Norge og internasjonalt i 2014 enn tidligere. NRF-sæd benyttes i økende omfang internasjonalt, da den i praksis viser å gi høyere profitt for bonden.

Personal
Per 31.12.2014 var det 228 medarbeidere i Geno konsern, tilsvarende 163,1 årsverk. Sykefraværet siste år var 3,09 prosent for Geno SA. Langtidsfravær over åtte uker utgjorde 1,64 prosent.

I Geno ligger personalansvaret i linja. Medarbeidersamtaler gjennomføres etter avtalt system og danner grunnlaget for forbedringer og oppfølging av den enkelte medarbeider. I henhold til ny strategiplan 2014-2018 er det opprettet en HR-funksjon i Geno. HR-funksjonen skal blant annet være en støtte for alle med lederansvar i forhold til utføring av lederoppgaver og være en ressurs i forhold til generelle personalspørsmål. Funksjonen skal evalueres. Personalsystemet HRessurs har gjort det enklere å administrere de ansattes ferie, samt oppfølging av sykmeldte.

Geno er medlem i NHO-Næringslivets Hovedorganisasjon. «Ringer i Vannet» er en rekrutteringsstrategi i regi av NHO. Målet er å få personer som av ulike årsaker har falt utenfor arbeidslivet, inn i ordinære jobber. Geno har gjennom Ringer i Vannet hatt en person i arbeid i 2014.

Bedriftsdemokrati
Ledelse og ansatte møtes i konsernutvalg og arbeidsmiljøutvalg. Begge utvalg har hatt to møter. De ansatte er representert i styret og årsmøtet. HMS-arbeidet er en kontinuerlig del av virksomheten.

Likestilling
Geno har god fordeling mellom kvinner og menn i lokal medlemsorganisasjon. Blant de medlemsvalgte årsmøteutsendingene til Geno er det 10 kvinner og 17 menn, mens de ansatte har to kvinner og tre menn. I årsmøtet er det dermed 37,5 prosent kvinner.

I styret er det tre kvinner av seks medlemsvalgte og en kvinne av tre ansattvalgte, totalt 44 prosent kvinner.

Geno sin ledergruppe besto i 2014 av en kvinne og åtte menn (hvorav to menn er daglige ledere i datterselskap). Av alle ansatte i Geno SA er det 28 prosent kvinner og 72 prosent menn. Det er særlig i seminteknikergruppa vi finner prosentvis flere menn enn kvinner (95 menn og 18 kvinner).

Skader og ulykker
Det har i løpet av året vært rapportert to HMS-avvik. Det ene er knyttet til nitrogenhåndtering og ventilasjon på Hallsteingård, det andre gjelder evakuering av ansatte ved hovedkontoret ved to anledninger grunnet uregelmessigheter i bygningsmassen i BioHus. Begge avvik er fulgt opp og avsluttet.

Diskriminering
Diskrimineringslovens formål er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. Konsernet arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme lovens formål innenfor vår virksomhet. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering.

Konsernet har som mål å være en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Konsernet arbeider aktivt og målrettet for å utforme og tilrettelegge de fysiske forholdene slik at virksomhetens ulike funksjoner kan benyttes av flest mulig.

Etiske retningslinjer
Konsernet har etiske retningslinjer som skal sikre at Geno sin aktivitet gjennomføres innenfor rammen av offentlig lovverk og etiske regler i næringslivet. Med etikk forstår vi de normer og regler som må etterleves for at fellesskapsverdier skal kunne realiseres. Samvirkeprinsippene legger til grunn at i tillegg til å fokusere på medlemmenes behov, arbeider samvirkeforetakene for en bærekraftig utvikling av samfunnet.

Som en samvirkebedrift, som blant annet forvalter offentlige midler, er Genokonsernets virksomhet spesielt avhengig av tillit fra ansatte, kunder, leverandører, myndigheter og samfunnet for øvrig. Tillit er ikke noe en kan beslutte å ville ha eller kreve, men noe en gjør seg fortjent til – hele tiden. Derfor må vi i vår virksomhet opptre med aktsomhet og redelighet.

Følgende forhold er omtalt i Genokonsernets etiske retningslinjer:
- Konkurranse og korrupsjon
- Gaver, lån og representasjon
- Bestikkelser og påvirkningshandel
- Habilitet – diskriminering, dyrevelferd og eiendommer/driftsmidler

Miljørapportering
Utslipp fra produksjonsanleggene, inkludert stoffer som kan innebære miljøskader, er innenfor de kravene myndighetene stiller. Konsernets virksomhet er ikke regulert av konsesjoner eller pålegg.

Kvalitetssikring
Geno benytter et kvalitetssikringssystem for å sikre sine prosesser. Vi er sertifisert etter NS-EN ISO 9001:2008. I 2014 er det gjennomført en ekstern revisjon og to interne revisjoner. Revisjonen avdekket avvik og forbedringsområder som nå er lukket.

Sædpris
Gjennomsnittlig sædpris i 2014 var kr 179,- per dose. Dette inkluderer også prisen for SpermVital-sæd. Gjennomsnittlig sædpris for 2013 var kr 175,- per dose.

Antall solgte sæddoser
Antall solgte sæddoser i Norge i 2014 var 469 700 mot 466 000 i 2013. Totalt antall solgte doser i Geno Global med datterselskaper ble 475 800. Totalt antall solgte sæddoser i 2014 ble dermed 945 500.

Omsetningsrådsmidler til avlsarbeidet på NRF
I 2014 fikk Geno kr 9,4 millioner i støtte til faglige tiltak gjennom midler fra Omsetningsrådet. Av dette er 30 prosent trukket inn per kg kjøtt og 70 prosent per liter melk. Disse midlene benyttes målrettet for å styrke avlsarbeidet.

Tilskudd over jordbruksavtalen
Over jordbruksavtalen bevilges det årlig kr 25 millioner til utjevning av kostnadene med inseminering. Gjennomsnittlig kostnad i det enkelte fylket varierer mellom kr 240,- og kr 547,- per inseminering. Størst er kostnaden i fylker med lang reiseavstand mellom inseminasjonsbesøkene (eksempelvis Troms og Aust-Agder). Lavest er kostnaden i fylker og områder med kort reiseavstand (eksempelvis Rogaland og Nord-Trøndelag).

Datterselskaper og investeringer
Geno Global konsern har et overskudd på kr 0,1 millioner. Både Geno UK og Geno Italia har forbedret sine resultater med kr 0,6 millioner i 2014 i forhold til 2013. Geno Global as har til sammen kjøpt varer og tjenester fra Geno for til sammen kr 5 millioner.

Geno har i 2014 investert kr 14,7 millioner i Cryogenetics as gjennom oppkjøp av aksjer og tilførsel av kapital og eier nå direkte og indirekte 56 prosent av selskapet. Geno sin andel av resultatet etter skatt fra Cryogenetics konsern utgjør minus kr 3,7 millioner.

SpermVital as har et resultat etter skatt på kr 0,5 millioner, dette er nær kr 5 millioner bedre enn budsjett. Bedre resultat skyldes økt salg og noe mindre FoU enn planlagt.

Regnskapet
Konsernresultatet viser et underskudd på kr 4,8 millioner etter skatt. Resultatet for Geno SA er minus kr 1,2 millioner. Regnskapet er gjort opp under forutsetning av fortsatt drift. Årets underskudd foreslås dekket av egenkapitalen. I 2014 har implementering av strategien medført kostnadsøkning som først kan forventes å gi inntekter på sikt. Styret bekrefter at årsberetning og regnskap gir en rettvisende oversikt over Geno SA og konsernets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Selskapets og konsernets egenkapital er tilfredsstillende. Det er i 2014 foretatt en vesentlig planendring for aktuarmessige estimatavvik knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger som i henhold til god regnskapsskikk skal føres direkte mot egenkapitalen. Effekten av dette utgjør ca 28,2 millioner kroner og har dermed redusert egenkapitalen tilsvarende.

Framtidig utvikling
Markedsutviklingen i 2015 er usikker. Det var en økning på 3 700 solgte doser fra 2013 til 2014, der hovedårsaken er flere insemineringer per ku. I strategiplanen er det en målsetting om å øke seminandelen i Norge til 90 prosent innen utgangen av 2018. SpermVital-teknologien forventes fortsatt å gi økte inntekter i flere markeder framover. Det har i perioder vært for lite SpermVital-sæd tilgjengelig for markedene, blant annet av ungokser. I tillegg er det egne datterselskaper av Geno Global as i Italia, Storbritannia og Nederland som muliggjør en sterk satsing mot disse markedene.

Finansiell risiko
Overordnet om målsetting og strategi
Selskapet er eksponert for finansiell risiko i mindre grad, men Geno Global og Cryogenetics er utsatt for valutarisiko. Målsettingen er å avdempe den finansielle risikoen i størst mulig grad. For å motvirke svingninger i valuta har Geno SA etablert et valutalån på kr 1 million euro.

Markedsrisiko
Selskapet er eksponert for endringer i rentenivået, da selskapets gjeld har flytende rente. Videre kan endringer i rentenivået påvirke investeringsmulighetene i framtidige perioder.

Kredittrisiko
Risikoen for tap på fordringer er vurdert som lav for det nasjonale markedet, men er større for internasjonale markeder. Konsernets tap på fordringer utgjør 0,2 prosent av omsetning.

Det er ikke inngått avtaler om motregning eller andre finansielle instrumenter som reduserer kredittrisikoen for Geno.

Likviditetsrisiko
Geno SA vurderer likviditeten i selskapet som god. Det er en kassekreditt i Sparebanken 1 Hedmark med ramme kr 50 millioner samt et langsiktig lån på kr 20 millioner.

Hamar, 11. februar 2015

Jan Ole Mellby
Styreleder

Torill Nina Midtkandal
Nestleder

Mari Trosten
Styremedlem

Inger Lise Ingdal
Styremedlem

Kjetil Larsgard
Styremedlem

Ole Magnar Undheim
Styremedlem

Morten Fiskum
Styremedlem

Jon Helge Sandal
Styremedlem

Marit Lahlum Ruud
Styremedlem

Sverre Bjørnstad
Administrerende direktør

Årsregnskap 2014

Geno konsern

RESULTATREGNSKAP 2014 (alle tall i tusen kroner)

Geno SA Morselskapet				Geno SA Konsernet	
2013	**2014**			**2014**	**2013**
		Driftsinntekter	**Noter**		
87 802	89 482	Salgsinntekter	2	120 358	118 534
6 373	8 260	Salg til datterselskap			
38 726	39 004	Annen driftsinntekt	12	41 407	38 193
155 353	161 549	Semintjenesten	3	161 549	155 353
288 254	**298 295**	**Sum driftsinntekter**		**323 314**	**312 080**
		Driftskostnader			
29 934	29 155	Vareforbruk	8	27 467	33 360
41 939	45 904	Lønnskostnader	4	56 594	51 884
6 762	7 050	Av- og nedskrivning på driftsmidler	6	11 390	10 078
54 804	55 434	Annen driftskostnad		67 873	63 985
156 543	163 480	Semintjenesten	7	163 480	156 543
289 982	**301 023**	**Sum driftskostnader**		**326 804**	**315 850**
-1 728	**-2 728**	**Driftsresultat**		**-3 490**	**-3 770**
		Finansinntekter og -kostnader			
-	11	Gevinst ved salg av aksjer	13	11	-
-	-	Resultatandeler fra tilknyttede selskaper	13	-3 506	-2 781
375	890	Renteinntekt fra foretak i samme konsern		-	-
436	348	Renteinntekt		533	700
2 341	2 264	Annen finansinntekt		3 327	3 494
-		Rentekostnad til foretak i samme konsern		-	-
635	1 338	Rentekostnad		1 127	598
444	-	Annen rentekostnad		-	452
	670	Annen finanskostnad		904	352
2 073	**1 505**	**Netto finansposter**		**-1 666**	**11**
345	**-1 223**	**Resultat før skattekostnad**		**-5 156**	**-3 759**
-	**-**	**Skattekostnad**	**14**	**351**	**-165**
345	**-1 223**	**Årsunderskudd/Årsoverskudd**		**-4 805**	**-3 924**
		Minoritetens andel av resultat	16	52	-1
		Majoritetens andel av resultat		**-4 857**	**-3 923**
		Overføringer			
	1 223	Overført fra annen kapital			
345	-	Avsatt til annen egenkapital			
345	**1 223**	**Sum overføringer**			

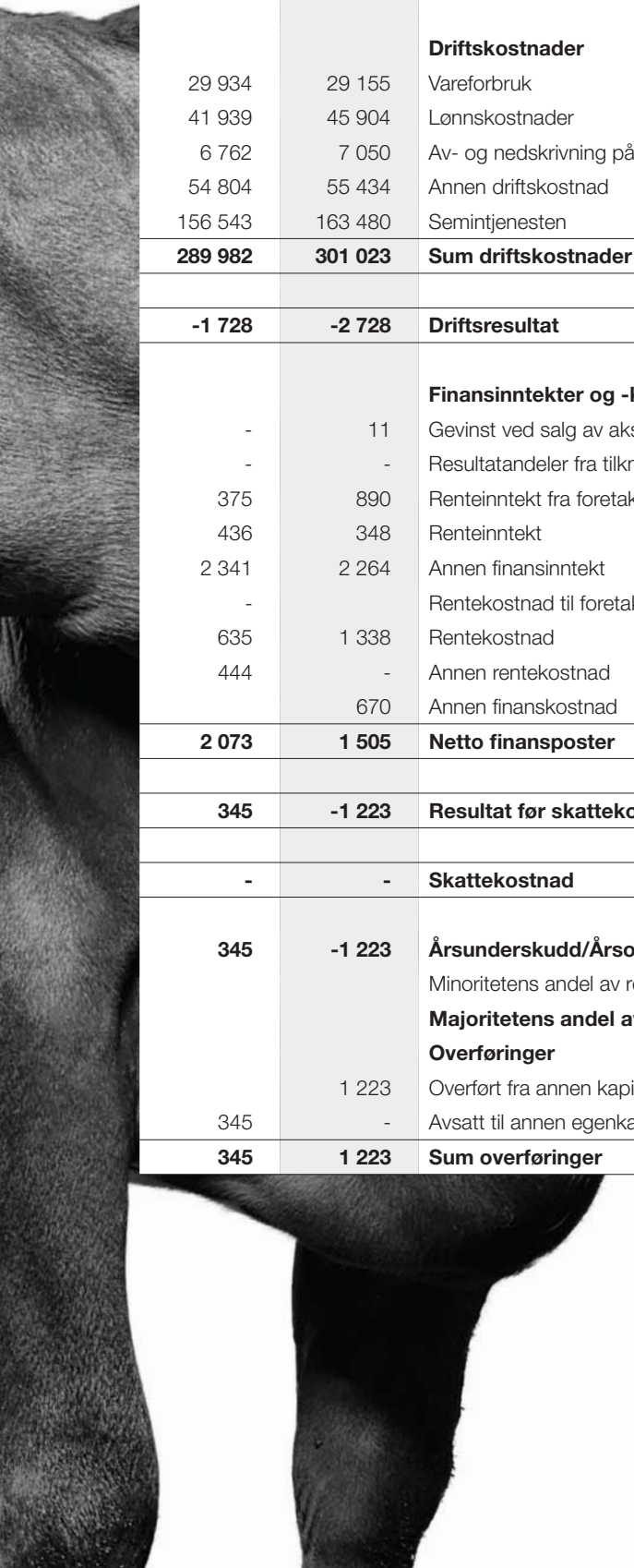

BALANSE PR. 31.12.2014 (alle tall i tusen kroner)

Geno SA Morselskapet				Geno SA Konsernet	
2013	**2014**			**2014**	**2013**
		EIENDELER	**Noter**		
		ANLEGGSMIDLER			
		Immaterielle eiendeler			
-	1 702	Forskning og utvikling	6	12 739	10 036
-	-	Konsesjoner, patenter o.l.	6	2 738	1 871
-	-	Øvrige immaterielle eiendeler		115	-
-	-	Utsatt skattefordel	14	6 248	5 419
-	**1 702**	**Sum immaterielle eiendeler**		**21 840**	**17 326**
		Varige driftsmidler			
2 601	2 867	Eliteokser		2 867	2 601
73 989	71 512	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	10	71 512	73 989
3 988	4 001	Transportmidler, maskiner og anlegg		4 001	3 988
11 028	12 264	Maskiner, inventar ol.		13 056	12 005
91 606	**90 644**	**Sum varige driftsmidler**	**6**	**91 436**	**92 583**
		Finansielle driftsmidler			
35 783	35 783	Investering i datterselskaper	13	-	-
12 540	24 120	Investering i tilknyttet selskap	13	25 517	18 331
110	3 210	Investering i aksjer og andeler	13	3 218	118
13 200	13 029	Langsiktig konsernfordring		-	-
5 400	7 693	Langsiktig fordring tilknyttet selskap	15	7 693	5 400
24 731	-	Pensjonsmidler	5		24 731
200	855	Andre langsiktige fordringer		855	213
91 964	**84 690**	**Sum finansielle anleggsmidler**		**37 283**	**48 793**
183 570	**177 036**	**Sum anleggsmidler**		**150 559**	**158 702**
		OMLØPSMIDLER			
		Varer			
16 152	16 142	Varer, beholdning dyr	8	17 752	17 479
		Fordringer			
9 241	7 028	Kundefordringer	15	14 365	13 338
12 070	13 134	Andre fordringer	15	17 486	16 072
21 311	**20 162**	**Sum fordringer**		**31 851**	**29 410**
		Bankinnskudd, kontanter			
13	25	Bankinnskudd, kontanter o.l.		10 535	11 183
37 476	**36 329**	**Sum omløpsmidler**		**60 138**	**58 072**
221 046	**213 365**	**SUM EIENDELER**		**210 697**	**216 774**

Jan Ole Mellby
Styreleder

Torill Nina Midtkandal
Nestleder

Mari Trosten
Styremedlem

Inger Lise Ingdal
Styremedlem

Kjetil Larsgard
Styremedlem

Ole Magnar Undheim
Styremedlem

Morselskapet				Konsernet	
2013	**2014**	**BALANSE**		**2014**	**2013**
		EGENKAPITAL OG GJELD	**Noter**		
		EGENKAPITAL			
		Opptjent egenkapital			
153 096	123 641	Annen egenkapital/udekket tap	9	106 476	139 147
153 096	**123 641**	**Sum opptjent egenkapital**		**106 476**	**139 147**
-	-	Minoritetsinteresser	16	761	746
153 096	**123 641**	**Sum egenkapital**	**9**	**107 237**	**139 893**
		GJELD			
		Avsetning for forpliktelser			
-	-	Uopptjent inntekt		5 401	3 892
1 506	2 820	Pensjonsforpliktelser	5	3 303	1 598
1 506	**2 820**	**Sum avsetning for forpliktelser**		**8 704**	**5 490**
		Annen langsiktig gjeld			
24 554	52 237	Gjeld til kredittinstutisjoner	10,11	52 237	24 554
24 554	**52 237**	**Sum langsiktig gjeld**		**52 237**	**24 554**
		Kortsiktig gjeld			
-	-	Gjeld til kredittinstitusjoner		942	1 063
17 344	10 758	Leverandørgjeld		14 742	18 541
8 104	9 080	Skyldige offentlige avgifter		10 806	9 494
16 442	14 829	Annen kortsiktig gjeld		16 029	17 739
41 890	**34 667**	**Sum kortsiktig gjeld**		**42 519**	**46 837**
67 950	**89 724**	**Sum gjeld**		**103 460**	**76 881**
221 046	**213 365**	**SUM EGENKAPITAL OG GJELD**		**210 697**	**216 774**

Hamar, 31. desember 2014
11. februar 2015

Morten Fiskum
Styremedlem

Jon Helge Sandal
Styremedlem

Marit Lahlum Ruud
Styremedlem

Sverre Bjørnstad
Administrerende direktør

Lars Skramstad
Økonomisjef

Lene Bremerthun
Controller

KONTANTSTRØMOPPSTILLING (alle tall i tusen kroner)

Geno SA Morselskapet			Geno SA Konsernet	
2013	2014		2014	2013
		Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
345	-1 223	Resultat før skattekostnad	-4 805	-3 759
6 762	7 148	Ordinære avskrivninger	11 422	10 078
1 360	-	Nedskrivning aksjer	-	1 360
-114	-135	Gevinst/tap ved salg av driftsmidler	-135	-114
-240	10	Endring varelager	-273	460
-2 142	2 213	Endring kundefordringer	-2 744	1 440
6 772	-3 445	Endring leverandørgjeld	1 058	4 659
-905	504	Forskjell i kostn.ført inn/utbet. pensjon	492	-893
-	-6 056	Utbetalinger ytelsespensjon	-6 445	-
-	-	Poster klassifisert som inv./fin. Aktiviteter	3 506	2 781
218	-1 830	Endring i andre tidsavgrensningsposter	-295	-19
12 056	**-2 814**	**Netto kontantstrøm fra operasjonell drift**	**1 781**	**15 993**
		Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
170	596	Innbetaling ved salg av varige driftsmidler	596	320
-6 611	-7 975	Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidler	-13 997	-12 164
-	-3 100	Utbetaling ved kjøp av aksjer	-3 100	-
-5 900	-	Investering datterselskap	-	-
-13 744	-11 580	Investering tilknyttet selskap	-11 580	-14 037
-	-	Innbetaling av utbytte fra tilknyttet selskap	888	-
-26 085	**-22 059**	**Netto kontantstrøm fra investeringssaktiviteter**	**-27 193**	**-25 881**
		Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
5 509	27 683	Innbetaling ved opptak av ny gjeld	27 562	5 785
16 100	-	Tilbakebetalt innbetalt kapital	-	-
-7 600	-2 798	Utbetaling lån til datter- og tilknyttede selskap	-2 798	-
14 009	**24 885**	**Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter**	**24 764**	**5 785**
-20	**12**	**Netto endring i kontanter**	**-648**	**-4 103**
33	13	Beholdning av kontanter pr. 1.1.	11 183	15 286
13	**25**	**Beholdning av kontanter pr. 31.12.**	**10 535**	**11 183**

NOTER

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

1-1 Konsolidering
Konsernregnskapet inkluderer Geno SA og selskaper som Geno SA har bestemmende innflytelse over. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier mer enn 50 % av aksjene i selskapet og konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Transaksjoner og mellomværende og interne gevinster som er i behold pr 31.12. mellom selskapene i konsernet er eliminert. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper, ved at datterselskapene følger de samme regnskapsprinsipper som morselskapet. Utenlandske datterselskapers eiendeler/gjeld innarbeides til balansedagens kurs, mens resultattallene baserer seg på en gjennomsnittskurs for året.

Oppkjøpsmetoden benyttes ved regnskapsføring av virksomhetssammenslutninger. Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører.

Tilknyttede selskaper er enheter hvor konsernet har betydelig (men ikke bestemmende) innflytelse over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel på mellom 20 % og 50 %). Der investeringen er vesentlig for konsernet innarbeides konsernets andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. For regnskapsåret 2014 er det Cryogenetics AS konsern og Xsires B.V av de tilknyttede selskaper som er ansett som vesentlige. De øvrige investeringene er derfor vurdert etter kostmetoden i konsernregnskapet.

Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Selskap som inngår i konsernregnskapet foruten morselskapet Geno er:
Geno Global AS, 100% eid av Geno SA
Geno Genetics UK, 90% eid av Geno Global AS
Geno Italy Srl, 95% eid av Geno Global AS
SpermVital AS, 87,85% eid av Geno SA
SpermVital Invest AS, 68,56% eid av Geno SA.
SpermVital Invest AS eier 12,15% i SpermVital AS.

1-2 Bruk av estimater
Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

1-3 Valuta
Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

1-4 Salgsinntekter
Inntekter fra salg av varer resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført. Internt kjøp og salg mellom konsernselskaper elimineres i konsernregnskapet. I morselskapet blir salgsinntekter semintjenesten spesifisert særskilt i resultatregnskapet og sammenstilt med periodens seminkostnader. Tilskudd inntektsføres og periodiseres i samsvar med kostnaden tilskuddet er med å gjelde.

1-5 Skatt
Morselskap er fritatt for skatteplikt, jfr. Skatteloven §2-32 (1). Skattekostnad i datterselskap består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt er beregnet med 20-27 % (avhengig av land) på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttegjort.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til egenkapitaltransaksjoner.

1-6 Klassifisering og vurdering av balanseposter
Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, fratrukket av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

1-7 Forskning og utvikling
Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel og utgiftene kan måles pålitelig. I motsatt fall kostnadsføres slike utgifter løpende. Balanseført utvikling avskrives lineært over økonomisk levetid. Utgifter til forskning kostnadsføres løpende.

1-8 Varige driftsmidler
Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere.

1-9 Datterselskap/tilknyttet selskap
Datterselskaper og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Tilknyttede selskap vurderes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet, dersom investeringen anses som vesentlig. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger fra datterselskap er inntektsført samme år som det er avsatt i givers regnskap. Overstiger utbyttet/konsernbidraget andel av opptjent resultat etter anskaffelsestidspunktet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital og utdelingene er fratrukket investeringens verdi i balansen til morselskapet.

1-10 Varebeholdninger
Varelager regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Netto salgspris er estimert salgspris ved ordinær drift fratrukket estimerte utgifter til ferdigstillelse, markedsføring og distribusjon. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO-metoden og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og kostnader for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering.

1-11 Fordringer
Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

1-12 Kortsiktige plasseringer
Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

1-13 Pensjoner
Ytelsesbaserte pensjonsordninger vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi, basert på aktuarberegninger. Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarmessige forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10 % av det som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene ved begynnelsen av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 %-grensen ved årets begynnelse, resultatføres det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. I 2014 er det foretatt en vesentlig planendring i oppføring av aktuarielle gevinster og tap. Dette anses som en prinsippendring i henhold til NRS punkt 6.72 og er ført direkte mot selskapets og konsernets egenkapital. Det vises nærmere til notene. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønns- og personalkostnader.

1-14 Kontantstrømoppstilling
Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

NOTE 2 SPESIFIKASJON AV SALGSINNTEKTER (Alle tall i 1000 kroner)

	Mor	Konsern	Mor	Konsern
	2014	**2014**	**2013**	**2013**
Salg av sæd nasjonalt	90 006	86 323	85 874	82 953
Salg av sæd internasjonalt	-	23 208	-	19 995
Annet salg	7 736	10 827	8 301	15 586
Sum	**97 742**	**120 358**	**94 175**	**118 534**

NOTE 3 SEMINOMRÅDENE INNTEKT (morselskap og konsern)

	2014	2013
Produsentenes egenandel	133 306	126 827
Norsvin	3 240	3 656
Jordbruksavtalemidler avregnet	25 003	24 870
Sum	**161 549**	**155 353**

NOTE 4 LØNN OG FOLKETRYGD

Morselskap	2014	2014	2014	2013
	Kontor/anlegg	Seminomr	Sum	Sum
Lønninger	35 580	29 806	65 386	61 516
Folketrygdavgift	5 721	4 766	10 487	9 763
Pensjonskostnader	2 651	1 564	4 215	3 959
Andre ytelser	1 952	2 650	4 602	4 290
Sum personalkostnader	**45 904**	**38 786**	**84 690**	**79 528**

Konsern	2014	2014	2014	2013
	Kontor/anlegg	Seminomr	Sum	Sum
Lønninger	43 545	29 806	73 351	69 755
Folketrygdavgift	7 332	4 766	12 098	10 690
Pensjonskostnader	3 417	1 564	4 981	4 392
Andre ytelser	2 400	2 650	5 050	4 636
Sum personalkostnader	**56 694**	**38 786**	**95 480**	**89 473**

Antall årsverk morselskap i 2014 er 137,1.

Antall årsverk konsern i 2014 er 163,1.

Morselskapet	2014	2014	2013	2013
Godtgjørelser i kroner	Daglig leder	Styret	Daglig leder	Styret
Lønn	1 238	1 195	1 188	1 149
Ytelse til pensjonsforpliktelser	368	-	450	-
Annen godtgjørelse	160	239	158	307

Godtgjørelse til styret er inkludert arb.g.avg, men eksklusiv feriepenger
Dersom styret krever administrerende direktørs avgang har han rett til 1 års lønn.
Administrerende direktørs pensjonsalder er 62 år. Pensjonsavtalen gir rett til 65% av lønn i pensjon fram til 67 år.

Det er i morselskapet i 2014 kostnadsført kr 101 500 i ordinært revisjonshonorar. I tillegg kommer annen bistand med kr 107 403.
Det er i konsernet i 2014 kostnadsført kr. 163 100 i ordinært revisjonshonorar. I tillegg kommer bistand med kr 170 907 og attestasjoner med kr. 6 025. Hele honoraret er til morselskapets revisor.
Beløpene er eksklusiv merverdiavgift.

NOTE 5 PENSJONSNOTE 2014

Pensjonsordningene behandles regnskapsmessig i henhold til NRS for pensjonskostnader.
I henhold til denne regnskapsstandarden skal selskapets pensjonsordninger behandles som en ytelsesplan. Morselskapet har pensjonsordninger som omfatter i alt 109 personer, konsernet 120 personer. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelse på ytelsene fra folketrygdene. Forpliktelsene er i hovedsak dekket gjennom KLP forsikring, mens pensjoner i forbindelse med AFP-ordningen er udekket.
Ytelsespensjonen har en øvre aldersgrense på 85 år.
Geno sin pensjonsordning tilfredstiller kravene i OTP (Obligatorisk Tjeneste Pensjonsordning).

	Mor		Konsern	
Periodens pensjonkostnad	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 678	2 830	2 947	2 983
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	4 612	4 266	4 735	4 310
Avkastning av pensjonsmidler	-5 129	-4 632	-5 179	-4 670
Amortisering av planendring og estimatavvik	-	113	-	113
Periodisert arbeidsgiveravgift	388	431	439	456
Arbeidsgiveravgift av årets innbetalinger	-	-	-	-
Netto pensjonskostnad før ansattes egenandel	2 549	3 008	2 942	3 192
Ansattes egenandel	-1 068	-986	-1 097	-1 012
Netto pensjonskostnad	1 481	2 022	1 845	2 180
Tilskudd til AFP-ordningen	-	-	-	-
Innbetalte omkostninger til pensjonordningene	593	593	611	609
Totale pensjonskostnader	2 074	2 973	2 456	3 147
Avstemming av pensjonsordningens finansierte status mot beløp i balansen				
Beregnede pensjonsforpliktelser	-146 402	-117 616	-148 356	-118 917
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	118 517	118 226	119 987	119 259
Ikke resultatført virkning av planendring estimatavvik	25 065	22 851	25 065	23 026
Netto midler pensjonordninger	-2 820	23 461	-3 303	23 368
Fordelt på				
Netto midler i forsikrede ordninger	-611	24731	-1 094	24 638
Udekket forpliktelse	-2209	-1270	-2 209	-1 270
Det er foretatt en planendring på historiske aktuarmessige estimatavvik. Dette er behandlet som en prinsippendnring iht NRS punkt 6.72. Se egenkapitalendring i note 9.				
Økonomiske forutsetninger:				
	%	%	%	%
Diskonteringsrente	4,10	4,20	4,10	4,20
Forventet lønnsregulering	3,50	3,25	3,50	3,25
Forventet pensjonsøkning	0,60	0,20	0,60	0,20
Forventet G-regulering	3,50	3,25	3,50	3,25
Foreventet avkastning på pensjonsmidler	4,40	4,00	4,40	4,00

Som akturamessige forutsetninger for demografiske faktorer og avganger er lagt til grunn vanlig benyttede forutsetninger innen forsikring.

NOTE 6 ANLEGGSMIDLER MOR

	Tomter	Bygninger	Transport-midler og maskiner	Drifts-løsøre og inventar	Eliteokser	FOU	Sum
Anskaffelseskost 01.01.14	4 749	109 522	12 442	28 260	2 601		157 574
Tilgang driftsmidler 2014	1 232	1 265	1 015	3 994	265	1 702	9 473
Solgte driftsmidler 2014 anskaffelseskost	-	1 232	857	517	-	-	2 606
Anskaffelseskost 31.12.14	5 981	109 555	12 600	31 737	2 866	1 702	164 441
Akkumulerte avskrivninger 31.12.14	348	43 675	8 599	19 474	-	-	72 096
Bokført verdi per 31.12.14	**5 633**	**65 880**	**4 001**	**12 263**	**2 866**	**1 702**	**92 345**
Årets avskrivninger kontor/anlegg	**12**	**3 730**	**699**	**2 609**	**-**	**-**	**7 050**
Årets avskrivninger seminområdet*	**-**	**-**	**88**	**11**	**-**	**-**	**99**
Økonomisk levetid		Inntil 30 år	Inntil 10 år	Inntil 10 år		Inntil 5 år	
Avskrivningsplan		Linær	Linær	Linær		Lineær	

* Årets avskrivninger seminområdet er presentert sammen med semintjenesten.

NOTE 6 ANLEGGSMIDLER KONSERN

	Tomter	Bygninger	Transport-midler og maski-ner	Drifts-løsøre og inven-tar	Eliteokser	Patenter og FOU	Sum
Anskaffelseskost 01.01.14	4 749	109 522	12 442	29 105	2 601	18 479	176 898
Tilgang driftsmidler 2014	1 232	1 265	1 015	3 994	265	7 724	15 495
Solgte driftsmidler 2014 anskaffelseskost	-	1 232	857	517	-	-	2 606
Anskaffelseskost 31.12.14	5 981	109 555	12 600	32 582	2 866	26 203	189 787
Akkumulerte avskrivninger 31.12.14	348	43 675	8 599	19 982	-	10 611	83 215
Bokført verdi per 31.12.14	**5 633**	**65 880**	**4 001**	**13 056**	**2 866**	**15 592**	**107 028**
Årets avskrivninger	**12**	**3 730**	**699**	**2 903**	**-**	**4 046**	**11 390**
Økonomisk levetid		Inntil 30 år	Inntil 10 år	Inntil 10 år		Inntil 5 år	
Avskrivningsplan		Linær	Linær	Linær		Lineær	

NOTE 7 SEMINOMRÅDENE KOSTNADER

	2014	2013
Lønn	29 806	28 999
Sosiale kostnader	8 981	8 590
Sum lønnskostnader	**38 787**	**37 589**
Honorar veterinærer	107 924	103 025
Bilhold og reisekostnader	9 999	10 074
Diverse	6 770	5 855
Sum	**163 480**	**156 543**

NOTE 8 VARER GENO MOR

	31.12.14	31.12.13	Endring
Avling på lager	1 236	1 389	-153
Inseminasjonsutsyr	100	100	0
Beholdning av innkjøpte varer for videresalg	847	689	158
*) Beholdning av dyr inkl. framtidige eliteokser	13 959	13 974	-15
Sædlager	-	-	-
Sum varer	**16 142**	**16 152**	**-10**
*) Herav vurdert til anskaffelseskost	9 182	8 964	218
*) Herav vurdert til virkelig verdi (slakteverdi)	4 777	4 988	-211

NOTE 9 EGENKAPITAL

Morselskap	
Egenkapital 31.12.2013	**153 096**
Ordinært overskudd morselskap 2014	-1 223
Prinsippendring ved regnskapsmessig behandling av ytelsespensjon	-28 232
Egenkapital 31.12.2014	**123 641**

Konsern	
Egenkapital 31.12.2013	**139 893**
Ordinært resultat i 2014	-4 805
Prinsippendring ved regnskapsmessig behandling av ytelsespensjon	-28 799
Omregningsdifferanser utenlandske datterselskaper	948
Egenkapital 31.12.2014	**107 998**

NOTE 10 PANTSTILLELSER OG GARANTIANSVAR

	Konsern		Mor	
	Per 31/12-14	Per 31/12-13	Per 31/12-14	Per 31/12-13
Bokført verdi pantsatte eiendommer	71 512	73 989	71 512	73 990
Aktuell gjeld pr. 31/12	52 237	24 554	52 237	24 554
Pantsatt gjeld	-	-	-	-
Eiendeler stilt til sikkerhet	-	-	-	-
Garantiansvar for lån til ansatte	-	-	-	-

NOTE 11 LIKVIDER/LANGSIKTIG LÅN

Kassekreditt: Limit kr 50 mill og benyttet kreditt kr 31,8 mill. Ubenyttet kassekreditt kr 18,2 mill.
For skattetrekk er det stilt bankgaranti på kr 5 millioner.
Det er i 2014 tatt opp et langsiktig lån på 20,5 millioner som har forfall i 2018.

NOTE 12 OFFENTLIGE TILSKUDD GENO KONSERN

	2014	2013
Midler fra Jordbruksavtalen til seminvirksomheten	25 004	24 870
Andre off. tilskudd	4 073	4 031
Tilskudd fra omsetningsrådet	9 440	9 440
Sum	**38 517**	**38 341**

Tilskudd er delvis ført som andre driftsinntekter og delvis under semintjenesten.

NOTE 13 TILKNYTTEDE SELSKAPER/DATTERSELSKAPER

Morselskap		Eierandel	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Årets resultat	EK 31.12
Datterselskaper	Geno Global AS	100 %	18 013	18 013	414	9 467
	BioKapital AS	100 %	900	900	5	2 106
	SpermVital AS	88 %	5 900	5 900	569	15 989
	SpermVital Invest AS	69 %	10 970	10 970	-30	15 457
	Sum			**35 783**		
Tilknyttet selskap	Cryogenetics AS	50 %	23 020	23 020	-6 550	36 107
	BoviBank AS	50 %	1 000	-	-100	357
	BioBank AS	33 %	1 100	1 100	1 976	1 717
	Sum			**24 120**		
Investering i aksjer og andeler	Produsentregisteret BA	17 %	50	50		
	Cryo Invest AS	13 %	3 100	3 100		
	Øvrige investeringer		60	60		
	Sum			**3 210**		

Det er brukt tall for 2013 på investeringene i BoviBank AS og BioBank AS.
Konsernet eier i tillegg til 50% direkte også 6,38% av Cryogenetics AS indirekte gjennom Cryo Invest AS.

Konsern		Eierandel	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Årets resultat	EK 31.12
Konsernet har følgende investeringer som bokføres etter kostmetoden i konsernregnskapet:						
Tilknyttet selskap	BioBank AS, forretningskontor Hamar	33 %	1 100	1 100	1 976	1 717
	BoviBank AS, for kontor Hamar	50 %	1 125	-	-100	357
Investering i aksjer og andeler	Produsentregisteret BA	17 %	50	50		
	Cryo Invest AS	13 %	3 100	3 100		
	Øvrige investeringer		68	68		

Konsernet har videre følgende investeringer i tilknyttede selskaper som bokføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet:

	Xsires B.V, Holland (50% eierandel)	Cryogenetics AS, Hamar (56,38 direkte og indirekte eierandel)	Sum
Balanseført verdi 31.12.2013	7 028	10 305	17 333
Anskaffelseskost for året/kaptiautvidelse for året	-	11 580	11 580
Resultatandel	929	-3 693	-2 764
Merverdiavskrivninger	-741	-	-741
Periodisert utbytte	-903	-	-903
Valutajusteringer	-	-	-
Eliminert internfortjenste	-88	-	-88
Balanseført verdi 31.12.2014	6 225	18 192	24 417

Merverdien ved oppkjøpet av Xsires B.V. er vurdert som goodwill og avskrives over 10 år.

NOTE 14 SKATT (KONSERN)

	2014	2013
Avstemming av finansregnskap og skatteregnskap		
Ordinært resultat før skattekostnad	-5 156	-3 759
Morselskapets resultat, ikke skattepliktig	1 223	-345
Permanente forskjeller	-1 703	1 331
Endring midlertidige forskjeller	-593	-60
Årets skattemessige resultat	-6 229	-2 833
Anvendelse av fremførbart underskudd	2	1 838
Årets skattegrunnlag	-6 227	-995
Skattekostnad	-351	165
Årets skattekostnad fremkommer slik:		
Feil tidligere år		
Brutto endring utsatt skatt	-351	165
Årets totale skattekostnad	-351	165

	2014	2013
	31.12.14	31.12.13
Forskjeller som utlignes:		
Fordringer	-	-
Anleggsmidler	531	112
Pensjonsforpliktelser	-483	-93
Underskudd til fremføring	-23 584	-20 811
Sum forskjeller som ikke utlignes	-23 536	-20 792
Utsatt skatt/utsatt skattefordel (-)	-6 248	-5 419

27% av grunnlag utsatt skatt gir ikke 27% utskatt skattefordel fordi det er ulike skattesatser i forhold til Norge i fire utenlandske datterselskaper.

NOTE 15 MELLOMVÆRENDE MED SELSKAP I SAMME KONSERN/TILKNYTTEDE SELSKAPER

Kundefordring i Geno SA til Geno Global AS	972
Kundefordring i Geno SA til SpermVital AS	31
Kundefordring i Geno Global AS til Geno Italy	949
Kundefordring i Geno Global AS til Geno UK	74
Kundefordring i Geno Global AS til Geno SA	46
Kundefordring i SpermVital AS til Geno SA	669
Langsiktig fordring i Geno SA til Geno Global AS	13 029
Langsiktig fordring i Geno Global AS Geno UK	2 378
Langsiktig fordring i Geno Global AS Geno Italy	2 076
Langsiktig fordring Cryogenetics AS	5 254
Langsiktig fordring Cryo Invest AS	2 039
Langsiktig fordring BioBank AS	400

NOTE 16 MINORITETSINTERESSSER - KONSERN

Minoritetens andel av egenkapitalen i datterselskaper er kr 761 000 og kr 52 000 av overskudd i 2014.

NØKKELTALL KONSERN

		2014	2013	2012	2011	2010
Soliditet:	Egenkapital x 100 / Totalkapital	50,9 %	64,5 %	68,9 %	63,0 %	65,8 %
Omløpshastighet totalkapital:	Driftsinntekter / Gjennomsnittlig totalkapital	1,5	1,5	1,4	1,42	1,5
Resultatgrad driftsmargin	Driftsresultat x 100 / Driftsinntekter	-1,1 %	-1,2 %	-1,5 %	-1,5 %	1,3 %
Rentabilitet totalkapital	(Driftsresultat + finansinntekter) x 100 / Gjennomsnittlig totalkapital	-1,5 %	-1,1 %	4,0 %	-3,0 %	5,1 %
Tall i millioner kroner						
Omsetning		323	312	299	282	280
Resultat		-4,8	-3,9	9,5	-0,75	8
Totalkapital		211	217	209	207	190
Lånegjeld		51	25	19	26	18
Kontanter/bank		11	11	15	17	26
Priser						
Gjennomsnittlig sædpris		179,17*	174,77*	169,48*	142	138
Inseminering tekniker		275	260	245	245	235
Inseminering veterinær		300	280	265	265	255

* Gjennomsnittlig sædpris er inklusiv SpermVital sine doser.
Det er stilt bankgaranti for skattetrekk på kr 5 mill.

REVISJONSBERETNING

SANDBERG
revisjon & rådgiving

Til årsmøtet i **Geno SA**

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Geno SA som består av selskapsregnskap, som viser et underskudd på kr 1 223 000, og konsernregnskap, som viser et underskudd på kr 4 805 000. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2014, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.
En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettvisende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.
Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av selskapet og konsernet Geno SA finansielle stilling per 31. desember 2014 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av tap er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Hamar, 11. februar 2015
Sandberg Revisjon AS

Knut Sveen
statsautorisert revisor

Statistikk 2014

TABELL 1. MEDLEMMER 2014

Fylke	Medlemstall	Endring i % 2013–2014
Østfold	159	-4,8
Akershus/Oslo	155	-2,5
Hedmark	602	-2,9
Oppland	1 206	-4,0
Buskerud	231	-2,9
Vestfold	87	8,7
Telemark	108	-15,6
Aust-Agder	95	-4,0
Vest-Agder	282	0,7
Rogaland	1 291	-5,4
Hordaland	630	-4,0
Sogn og Fjordane	922	-1,9
Møre og Romsdal	897	-2,3
Sør-Trøndelag	865	-3,5
Nord-Trøndelag	962	-4,8
Nordland	681	-4,8
Troms	223	-5,1
Finnmark	98	-4,9
Sum landet	**9 494**	**-3,8**

TABELL 2. VEKTLEGGING FOR NRF I SAMLA AVLSVERDI

Egenskap	Vekt
Melk	28
Mastitt	21
Jur	15
Fruktbarhet	18
Kjøtt	6
Bein	6
Lynne	2
Andre sjukdommer	2
Utmelking	1
Dødfødsler	0,5
Kalvingsvansker	0,5

Avlsdiplomer 2014

Avlsdiplom tildeles oppdrettere av NRF-okser som blir brukt som eliteokser i Norge. Nytt fra 2014 er at det også blir tildelt avlsdiplom til oppdrettere av okser som blir tatt i bruk som GS-eliteokser.

Avlsdiplom overrekkes til følgende oppdrettere på regionmøtene i Tine våren 2015:

Region Nord
- Arnhild Rømo og Harry Nilsen, 8145 Storvik – for oksen 10965 Sandstad
- Knut Sivertsen, 8283 Leinesfjord – for oksen 11572 Saur (Genos første GS-eliteokse)

Region Midt
- Per Idar Aandal, 6350 Eidsbygda – for oksen 10986 Landre
- Erlend Lynum, 7670 Inderøy – for oksen 11039 Skjelvan
- Sanna Solbakken og Håvard Overland, 7760 Snåsa – for oksen 11048 Rønningen
- Ova-May N og Andor Reitan, 7690 Mosvik – for oksen 11033 Reitan 2
- Siv Anita Lindsetmo, 7892 Trones – for oksen 11060 Nymoen

Region Vest
- Svein Seim, 5912 Seim – for oksen 10971 Seim

Region Øst
- Ola Framstad, 2940 Heggenes – for oksen 11002 Framstad

TABELL 3. OVERSIKT OVER INNKJØPTE KALVER TIL ØYER TESTINGSSTASJON FØDT I PERIODEN 01.10.13–30.09.14

Fedre	Antall kalver innkjøpt i perioden	Totalt antall kalver innkjøpt
10566 Høgløft	1	23
10617 Skei	14	66
10673 Engebakken	13	21
10682 Amdal	3	54
10704 Tranmæl	10	21
10714 Lekve	41	41
10739 Ravn	26	46
10763 Refsnes	13	28
10795 Hoøen	14	17
10798 Vangen	1	2
10801 Dahle	4	4
10811 Solvang	1	1
10876 Økland	21	22
10909 Tangvoll	29	34
10918 Val	14	14
10923 Prestangen	24	24
22007 Sörby	3	14
22021 Buckarby	6	10
23007 Asmo Tokkiso	1	32
23009 S Valpas	1	2
Sum	**240**	

Regioner	Antall kalver innkjøpt
TINE Øst	60
TINE Sør	32
TINE Vest	39
TINE Midt-Norge	80
TINE Nord	28
Q-meieriene	1
Sum	**240**

Fylke	Antall inn-kjøpte kalver
Østfold	6
Akershus	1
Hedmark	13
Oppland	26
Buskerud	14
Vestfold	2
Telemark	4
Aust-Agder	3
Vest-Agder	0
Rogaland	24
Hordaland	11
Sogn og Fjordane	20
Møre og Romsdal	21
Sør-Trøndelag	32
Nord-Trøndelag	35
Nordland	20
Troms	5
Finnmark	3
Sum	**240**

ANTALL FØRSTEGANGSINS. FORDELT PÅ REGION 2013 OG 2014

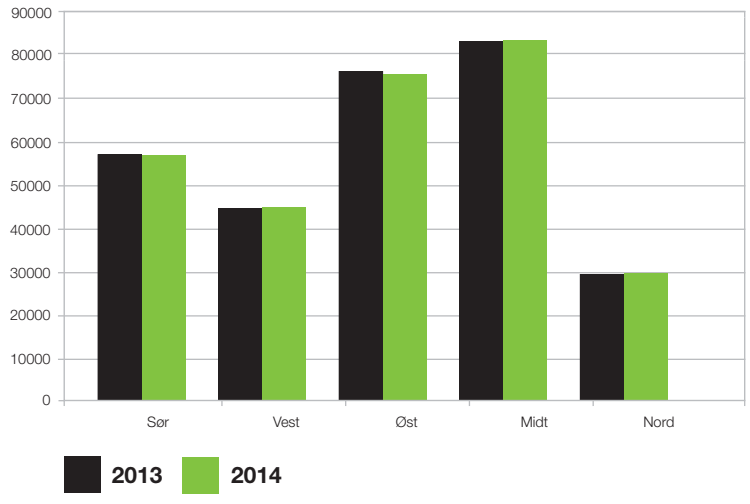

Denne grafen gjelder kalenderår og ikke seminår.

TABELL 4. OMFANGET AV AVKOMSGRANSKINGENE

Gransking	År	Antall okser	Døtre med fruktbar-hetsopplysninger
Februar	2007	20	236
Mai	2007	51	223
August	2007	25	209
November	2007	14	197
Mars	2008	59	210
Juni	2008	38	242
September	2008	19	228
Desember	2008	19	253
Mars	2009	33	253
Juni	2009	39	244
September	2009	22	230
Desember	2009	17	220
Mars	2010	46	250
Juni	2010	30	273
September	2010	25	269
Desember	2010	6	263
Mars	2011	35	256
Juni	2011	34	249
September	2011	25	233
Desember	2011	11	228
Mars	2012	33	212
Juni	2012	51	221
September	2012	27	213
Desember	2012	12	219
Februar	2013	33	216
Juni	2013	47	219
September	2013	34	205
Februar	2014	36	222
Juni	2014	33	223
September	2014	27	227

TABELL 5. KUNSTIG SÆDOVERFØRING 2013/2014

Fylke	NRF Ant. 1. g. ins.	Andre mjølkeraser Ant. 1. g. ins.	Kjøttfe Ant. 1. g. ins.	Ant. 1. g. ins.	% i forhold til 2013
Østfold	5 500	774	217	6 491	1,0
Akershus/Oslo	5 002	334	348	5 684	-1,4
Hedmark	17 175	696	1 433	19 304	-1,0
Oppland	31 055	1 309	1 612	33 976	-2,7
Buskerud	5 364	359	581	6 304	-5,5
Vestfold	3 142	31	221	3 394	-0,4
Telemark	2 399	135	351	2 885	-5,0
Aust-Agder	1 756	30	77	1 863	-7,7
Vest-Agder	5 672	344	341	6 357	-3,0
Rogaland	37 051	5 031	1 181	43 263	-2,6
Hordaland	13 333	942	333	14 608	-3,7
Sogn og Fjordane	20 327	656	527	21 510	-2,6
Møre og Romsdal	26 193	1 193	615	28 001	-2,0
Sør-Trøndelag	26 393	1 588	477	28 458	-1,8
Nord-Trøndelag	33 027	947	1 087	35 061	-0,7
Nordland	19 323	470	768	20 561	-1,7
Troms	5271	179	188	5 638	-1,5
Finnmark	2 984	114	35	3 133	3,4
Sum landet	**260 967**	**15 132**	**10 392**	**286 491**	**-2,1**

TABELL 6. BRUKEN AV KJØTTFERASER 2013/2014

	Charolais			Hereford			Aberdeen Angus		
Fylke	**2014**	**2013**	**+/- i %**	**2014**	**2013**	**+/- i %**	**2014**	**2013**	**+/- i %**
Østfold	84	131	-35,9	23	27	-14,8	17	20	-15,0
Akershus/Oslo	97	116	-16,4	45	65	-30,8	71	70	1,4
Hedmark	528	587	-10,1	155	172	-9,9	160	171	-6,4
Oppland	459	443	3,6	267	209	27,8	229	250	-8,4
Buskerud	354	324	9,3	53	72	-26,4	36	72	-50,0
Vestfold	112	100	12,0	21	42	-50,0	9	7	28,6
Telemark	97	67	44,8	49	66	-25,8	22	26	-15,4
Aust-Agder	16	18	-11,1	17	12	41,7	7	20	-65,0
Vest-Agder	100	112	-10,7	25	44	-43,2	14	19	-26,3
Rogaland	275	366	-24,9	117	138	-15,2	165	163	1,2
Hordaland	62	59	5,1	57	77	-26,0	56	45	24,4
Sogn og Fjordane	192	209	-8,1	97	101	-4,0	58	40	45,0
Møre og Romsdal	238	205	16,1	125	161	-22,4	49	36	36,1
Sør-Trøndelag	158	159	-0,6	82	46	78,3	39	74	-47,3
Nord-Trøndelag	327	396	-17,4	95	130	-26,9	79	84	-6,0
Nordland	220	232	-5,2	100	106	-5,7	106	133	-20,3
Troms	75	73	2,7	66	35	88,6	15	19	-21,1
Finnmark	20	3	566,7	3	2	50,0	11	4	175,0
Sum landet	**3 414**	**3 600**	**-5,2**	**1 397**	**1 505**	**-7,2**	**1 143**	**1 253**	**-8,8**

TABELL 7. FORDELING AV INSEMINASJONSARBEIDET FOR PERIODEN 01.10.2013–30.09.2014

Kategori	Ant. 1.g.ins	% av ins.	% dobbeltins.	56 d. i.o.-%
Veterinærer	187 783	65,55	9,7	72,2
Semineknikere	86 392	30,16	7,9	72,6
Vikarer	1 908	0,67	6,6	69,6
Eierinseminører	10 408	3,63	3,3	74,2
Sum/middel	**286 491**	**100,00**	**9,1**	**72,4**

Simmental			Limousin			Andre kjøttferaser			Sum		
2014	2013	+/- i %	2014	2013	+/- i %	2014	2013	+/- i %	2014	2013	+/- i %
9	17	-47,1	64	65	-1,5	20	31	-35,5	217	291	-25,4
24	33	-27,3	85	53	60,4	26	40	-35,0	348	377	-7,7
109	105	3,8	466	369	26,3	15	18	-16,7	1 433	1 422	0,8
279	245	13,9	333	438	-24,0	45	108	-58,3	1 612	1693	-4,8
27	19	42,1	70	86	-18,6	41	17	141,2	581	590	-1,5
16	26	-38,5	49	60	-18,3	14	0	0,0	221	235	-6,0
21	10	110,0	147	165	-10,9	15	10	50,0	351	344	2,0
3	9	-66,7	28	25	12,0	6	1	500,0	77	85	-9,4
59	60	-1,7	142	141	0,7	1	3	-66,7	341	379	-10,0
116	110	5,5	484	473	2,3	24	35	-31,4	1 181	1 285	-8,1
15	17	-11,8	139	186	-25,3	4	12	-66,7	333	396	-15,9
61	70	-12,9	110	99	11,1	9	9	0,0	527	528	-0,2
49	38	28,9	128	156	-17,9	26	21	23,8	615	617	-0,3
21	22	-4,5	169	149	13,4	8	5	60,0	477	455	4,8
113	138	-18,1	451	501	-10,0	22	37	-40,5	1 087	1 286	-15,5
35	21	66,7	238	215	10,7	69	39	76,9	768	746	2,9
19	8	137,5	13	7	85,7	0	0	0,0	188	142	32,4
0	0	0,0	1	0	0,0	0	2	-100,0	35	11	218,2
976	**948**	**3,0**	**3 117**	**3 188**	**-2,2**	**345**	**388**	**-11,1**	**10 392**	**10 882**	**-4,5**

TABELL 8A. ÅRSPRODUKSJON GODKJENTE DOSER

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Store Ree	1 064 732	1 231 433	1 028 823	1 144 249	1 191 580	1 077 805
Hallsteingård	91 136*	122 614*	145 905*	227 355**	351 832**	350 128**
Sum	**1 155 868**	**1 354 047**	**1 174 728**	**1 371 604**	**1 543 412**	**1 427 933**

* Kjøttfesæd
** Kjøttfesæd+ NRF-sæd

TABELL 8B. ÅRSPRODUKSJON 2014 FORDELT PÅ ULIKE SÆDKATEGORIER

	Store Ree			Hallsteingård			Totalt
	Ordinær sæd	Kjønnssep.	SpermVital	Ordinær sæd	Kjønnssep.	SpermVital	
NRF*	920 451	5 124	152 230	224 037	965	2 951	1 305 758
Kjøttfe				119 113		3 062	122 175
Totalt	**920 451**	**5 124**	**152 230**	**343 150**	**965**	**6 013**	**1 427 933**

* NRF inkluderer også gamle raser

TABELL 9. 1. GANGS INS., OMLØPSPROSENT 0–4 DAGER OG IKKE-OMLØPSPROSENT PER 56 DAGER FOR DE ENKELTE MÅNEDER

	Ant. 1.gangsinseminasjoner			Omløps-% 0-4 dager (dobbeltins.)	Omløps-% 0-4 dager (dobbeltins.)	Ikke-omløpsp-% 56 dager	Ikke-omløpsp-% 56 dager	
Måned	**2014/2013**	**2013/2012**	**+/- i %**	**2014/2013**	**2013/2012**	**2014/2013**	**2013/2012**	**+/-**
Oktober	22 648	23 716	-4,5	7,0	7,5	71,6	72,7	-1,1
November	33 374	35 275	-5,4	10,6	10,9	71,0	71,2	-0,2
Desember	40 440	40 549	-0,3	12,6	13,1	70,3	71,6	-1,3
Januar	30 860	32 015	-3,6	11,3	10,3	70,6	73,6	-3,0
Februar	22 509	22 761	-1,1	9,9	8,7	71,9	72,8	-0,9
Mars	23 094	22 524	2,5	8,3	7,7	72,3	72,5	-0,2
April	22 517	23 992	-6,1	7,5	7,5	74,0	74,8	-0,8
Mai	22 252	21 689	2,6	8,9	7,9	76,2	76,2	0,0
Juni	18 485	19 495	-5,2	8,1	8,7	76,2	75,7	0,5
Juli	15 966	17 271	-7,6	6,5	6,5	73,1	75,2	-2,1
August	16 559	16 513	0,3	6,0	5,8	72,9	75,7	-2,8
September	17 787	16 704	6,5	5,7	5,9	73,3	74,4	-1,1
Sum	**286 491**	**292 504**	**-2,1**	**9,1**	**9,0**	**72,4**	**73,5**	**-1,1**

TABELL 10. ANTALL BEHANDLINGER PER ÅRSKU I HELSEKORTSYSTEMET

	2011	2012	2013	2014
Mastitt tilfeller	0,200	0,200	0,207	0,209
Ketose	0,030	0,020	0,027	0,024
Mjølkefeber	0,080	0,070	0,072	0,065
Reproduksjon	0,100	0,110	0,085	0,090
Kalvesjukdom	0,040	0,060	0,068	0,067

Beregningene i denne tabellen er gjort på en annen måte enn tidligere og er nå i samsvar med Helsetjenesten sin statistikk. Se denne for flere detaljer.

TABELL 11. ANTALL INSEMINASJONER PER PÅBEGYNT KU

Fylke	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	1985
Østfold	1,63	1,60	1,61	1,57	1,61	1,60	1,60	1,58	1,72
Akershus/Oslo	1,57	1,60	1,61	1,57	1,61	1,59	1,59	1,61	1,71
Hedmark	1,53	1,52	1,51	1,50	1,52	1,53	1,55	1,54	1,75
Oppland	1,56	1,55	1,54	1,54	1,56	1,58	1,57	1,58	1,72
Buskerud	1,53	1,49	1,48	1,48	1,51	1,50	1,52	1,52	1,73
Vestfold	1,57	1,55	1,54	1,51	1,58	1,55	1,54	1,54	1,66
Telemark	1,63	1,55	1,59	1,65	1,63	1,61	1,64	1,68	1,77
Aust-Agder	1,70	1,73	1,62	1,59	1,62	1,68	1,63	1,64	1,77
Vest-Agder	1,64	1,61	1,61	1,63	1,65	1,62	1,65	1,64	1,77
Rogaland	1,62	1,60	1,59	1,60	1,62	1,62	1,63	1,61	1,63
Hordaland	1,71	1,65	1,66	1,65	1,69	1,70	1,70	1,70	1,85
Sogn og Fjordane	1,65	1,62	1,60	1,61	1,63	1,63	1,63	1,63	1,79
Møre og Romsdal	1,63	1,61	1,60	1,60	1,64	1,64	1,67	1,66	1,87
Sør-Trøndelag	1,67	1,63	1,62	1,59	1,64	1,64	1,65	1,65	1,76
Nord-Trøndelag	1,59	1,58	1,56	1,57	1,60	1,61	1,61	1,62	1,80
Nordland	1,66	1,65	1,62	1,65	1,68	1,66	1,67	1,68	1,87
Troms	1,62	1,60	1,59	1,62	1,63	1,64	1,67	1,69	1,83
Finnmark	1,60	1,60	1,60	1,60	1,64	1,70	1,72	1,75	1,73
Sum landet	**1,62**	**1,60**	**1,58**	**1,59**	**1,62**	**1,62**	**1,63**	**1,63**	**1,76**

TABELL 12A. 56 DAGERS IKKE-OMLØP FOR PERIODEN 01.10.2013–30.09.2014 – FYLKE OG LAND

Fylke	1.g.ins.	% oml. 0–4 d	2014 56 dg i.o.-%	2013 56 dg i.o.-%	Avvik +/-
Østfold	6 491	5,1	70,7	72,5	-1,8
Akershus/Oslo	5 684	8,0	73,0	73,0	0,0
Hedmark	19 304	6,0	73,7	74,8	-1,1
Oppland	33 976	7,9	73,1	74,1	-1,0
Buskerud	6 304	6,8	73,8	75,3	-1,5
Vestfold	3 394	4,9	73,0	75,2	-2,2
Telemark	2 885	13,4	73,6	76,4	-2,8
Aust-Agder	1 863	8,3	68,8	67,8	1,0
Vest-Agder	6 357	12,2	73,2	74,7	-1,5
Rogaland	43 263	6,7	72,6	73,7	-1,1
Hordaland	14 608	14,8	71,3	72,7	-1,4
Sogn og Fjordane	21 510	13,5	72,1	72,7	-0,6
Møre og Romsdal	28 001	10,8	72,7	74,2	-1,5
Sør-Trøndelag	28 458	10,7	70,5	72,1	-1,6
Nord-Trøndelag	35 061	7,2	72,9	73,3	-0,4
Nordland	20 561	10,7	71,7	72,5	-0,8
Troms	5 638	9,0	73,2	75,0	-1,8
Finnmark	3 133	7,6	74,0	75,3	-1,3
Sum landet	**286 491**	**9,1**	**72,4**	**73,5**	**-1,1**

TABELL 12B. UTVIKLING OVER ÅR I ULIKE FRUKTBARHETSTALL – LANDSBASIS

	2011	2012	2013	2014
FS-tall	59	58	55	54
KFI (ant. dager fra kalving til første ins.)	84	84	84	83
KSI (ant. dager fra kalving til sist ins.)	106	106	108	108
Kalvingsintervall (måneder)	12,5	12,5	12,6	12,6
Alder ved første kalving (måneder)	25,7	25,8	25,8	25,9
Ant. ins. per ku	1,6	1,6	1,7	1,7

TABELL 13. ANTALL 1. GANGSINSEMINASJONER 2013/2014 – FYLKER OG MÅNEDER

	Oktober		November		Desember		Januar		Februar		Mars	
Fylke	**Ant. 1.g. ins.**	**% av ins.**	**Ant. 1.g. ins.**	**% av ins.**	**Ant. 1.g. ins.**	**% av ins..**	**Ant. 1.g. ins.**	**% av ins.**	**Ant. 1.g. ins.**	**% av ins.**	**Ant. 1.g. ins.**	**% av ins.**
Østfold	589	9,1	528	8,1	582	9,0	584	9,0	538	8,3	612	9,4
Akershus/Oslo	474	8,3	444	7,8	461	8,1	503	8,8	431	7,6	538	9,5
Hedmark	1 591	8,2	1 943	10,1	2 325	12,0	1 669	8,6	1 262	6,5	1 497	7,8
Oppland	2 033	6,0	3 702	10,9	5 305	15,6	4 376	12,9	2 842	8,4	2 611	7,7
Buskerud	346	5,5	699	11,1	919	14,6	1 000	15,9	542	8,6	534	8,5
Vestfold	392	11,5	357	10,5	276	8,1	262	7,7	215	6,3	274	8,1
Telemark	314	10,9	355	12,3	339	11,8	365	12,7	231	8,0	310	10,7
Aust-Agder	97	5,2	249	13,4	253	13,6	251	13,5	158	8,5	149	8,0
Vest-Agder	467	7,3	741	11,7	936	14,7	665	10,5	576	9,1	538	8,5
Rogaland	4 023	9,3	5 333	12,3	4 548	10,5	3 738	8,6	3 342	7,7	3 604	8,3
Hordaland	893	6,1	1 682	11,5	3 880	26,6	2 123	14,5	1 106	7,6	1 057	7,2
Sogn og Fjordane	935	4,3	3 630	16,9	5 978	27,8	3 282	15,3	1 674	7,8	1 313	6,1
Møre og Romsdal	2 145	7,7	3 218	11,5	3 743	13,4	2 961	10,6	2 280	8,1	2 403	8,6
Sør-Trøndelag	2 091	7,3	3 459	12,2	4 612	16,2	3 178	11,2	2 433	8,5	2 246	7,9
Nord-Trøndelag	3 400	9,7	3 377	9,6	3 053	8,7	3 109	8,9	2 538	7,2	2 877	8,2
Nordland	2 003	9,7	2 587	12,6	2 341	11,4	1 956	9,5	1 627	7,9	1 809	8,8
Troms	568	10,1	744	13,2	626	11,1	534	9,5	477	8,5	453	8,0
Finnmark	287	9,2	326	10,4	263	8,4	304	9,7	237	7,6	269	8,6
Sum landet	**22 648**	**7,9**	**33 374**	**11,6**	**40 440**	**14,1**	**30 860**	**10,8**	**22 509**	**7,9**	**23 094**	**8,1**
2012/13	23 716	8,1	35 275	12,1	40 549	13,9	32 015	10,9	22 761	7,8	22 524	7,7
2011/12	23 459	8,0	35 224	11,9	42 513	14,4	31274	10,6	23 324	7,9	22 279	7,6
2010/11	24 184	8,2	36 943	12,6	41 954	14,3	30 718	10,5	22 189	7,6	22 431	7,6
1985/86	40 441	8,8	73 897	16,0	81 040	17,6	46 713	10,1	30 873	6,7	28 371	6,2
1975/76	26 997	6,3	53 447	12,5	73 219	17,1	51 068	12,0	33 274	7,8	33 453	7,8

TABELL 14. GJENNOMSNITTLIG ANTALL STILLINGER I GENO KONSERN FORDELT PÅ FAGOMRÅDER 2014

	Antall ansatte 2014	Antall årsverk 2014	Antall ansatte 2013	Antall årsverk 2013	Antall ansatte 2012	Antall årsverk 2012	Antall ansatte 2011	Antall årsverk 2011
Daglig leder, avdelingsledere	7	6,6	6	6,0	6	6,0	6	6,0
Administrasjon og forskning	33	29,5	35	28,4	35	29,1	35	29,4
Produksjon og distribusjon	37	34,3	40	31,8	34	32,1	33	31,3
Kjøkken	1	0,6	1	0,6	1	0,6	1	0,6
Midlertidig ansatte	6	2,5	7	2,8	6	2,8	7	2,6
Til sammen	84	73,5	89	69,6	82	70,6	82	69,9
Seminteknikere over halv stilling	61	53,9	59	51,7	62	54,8	63	52,8
Seminteknikere under halv stilling	52	9,7	57	11,9	56	11,9	69	13,9
Sum seminteknikere	113	63,6	116	63,6	118	66,7	132	66,7
Sum ansatte Geno mor	197	137,1	205	133,2	200	137,3	214	136,6
Daglige ledere og ansatte i datterselskap*	31	26,0	28	22,1	21	19,0	20	14,0
Sum Geno konsern	**228**	**163,1**	**233**	**155,3**	**221**	**156,3**	**234**	**150,6**

* Datterselskap er her SpermVital as, Geno Global as, Geno-UK og Geno Italy.
Gjennomsnittlig sjukefravær for ansatte i Geno SA var 3,09 prosent i 2014. Langtidsfravær over åtte uker utgjorde 1,64 prosent.

April		Mai		Juni		Juli		August		September			
Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Ant. 1.g. ins..	% av ins.	Ant. 1.g. ins..	% av ins.	Ant. 1.g. ins.	% av ins.	Sum	Fylke
552	8,5	529	8,1	463	7,1	438	6,7	528	8,1	548	8,4	6 491	Østfold
625	11,0	538	9,5	449	7,9	370	6,5	414	7,3	437	7,7	5 684	Akershus/Oslo
1 605	8,3	1 660	8,6	1 407	7,3	1 386	7,2	1 535	8,0	1 424	7,4	19 304	Hedmark
2 746	8,1	2 949	8,7	2 164	6,4	1 832	5,4	1 676	4,9	1 740	5,1	33 976	Oppland
551	8,7	488	7,7	362	5,7	281	4,5	281	4,5	301	4,8	6 304	Buskerud
247	7,3	300	8,8	244	7,2	237	7,0	309	9,1	281	8,3	3 394	Vestfold
268	9,3	260	9,0	146	5,1	106	3,7	87	3,0	104	3,6	2 885	Telemark
167	9,0	116	6,2	115	6,2	112	6,0	101	5,4	95	5,1	1 863	Aust-Agder
562	8,8	528	8,3	412	6,5	330	5,2	277	4,4	325	5,1	6 357	Vest-Agder
3 381	7,8	3 465	8,0	3 299	7,6	2 738	6,3	2 799	6,5	2 993	6,9	43 263	Rogaland
866	5,9	838	5,7	572	3,9	533	3,6	487	3,3	571	3,9	14 608	Hordaland
1 084	5,0	1 086	5,0	755	3,5	557	2,6	611	2,8	605	2,8	21 510	Sogn og Fjordane
2 481	8,9	2 172	7,8	1 693	6,0	1 569	5,6	1 525	5,4	1 811	6,5	28 001	Møre og Romsdal
2 189	7,7	2 054	7,2	1 645	5,8	1 402	4,9	1 516	5,3	1 633	5,7	28 458	Sør-Trøndelag
2 816	8,0	2 985	8,5	2 795	8,0	2 421	6,9	2 672	7,6	3 018	8,6	35 061	Nord-Trøndelag
1 703	8,3	1 604	7,8	1 314	6,4	1 081	5,3	1 221	5,9	1 315	6,4	20 561	Nordland
414	7,3	427	7,6	392	7,0	340	6,0	310	5,5	353	6,3	5 638	Troms
260	8,3	253	8,1	258	8,2	233	7,4	210	6,7	233	7,4	3 133	Finnmark
22 517	**7,9**	**22 252**	**7,8**	**18 485**	**6,5**	**15 966**	**5,6**	**16 559**	**5,8**	**17 787**	**6,2**	**286 491**	**Sum landet**
23 992	8,2	21 689	7,4	19 495	6,7	17 271	5,9	16 513	5,6	16 704	5,7	292 504	2012/13
22 215	7,5	21 943	7,4	20 504	7,0	18 082	6,1	16 752	5,7	17 359	5,9	294 928	2011/12
22 140	7,5	22 541	7,7	19 551	6,7	17 430	5,9	16 571	5,6	17 022	5,8	293 674	2010/11
27 783	6,0	26 609	5,8	32 055	7,0	26 678	5,8	21 648	4,7	24 450	5,3	460 558	1985/86
27 553	6,5	30 037	7,0	38 473	9,0	26 270	6,2	16 615	3,9	16 837	3,9	427 243	1975/76

NØKKELTALL

	2014	2013
Omsetning	323 000 000	312 000 000
Antall årsverk	163,1	155,3
Antall medlemmer	9 494	9 865

Antall 1. gangs ins. seminåret 2013/2014:

• NRF	260 967	266 291
• Kjøttfe	10 392	10 882
• Andre mjølkeraser	15 132	15 331
Sum	**286 491**	**292 504**

TILLITSVALGTE

Utsendinger merket med * er på valg våren 2015. Varamedlemmer er på valg hvert år hvis ikke annet er anmerket.

ÅRSMØTET
- Årsmøtet har 41 utsendinger med stemmerett:
- 25 utsendinger vagt av meieriselskapene (5 medlemmer fra hver av de fem regionene i Tine)
- 1 utsending fra TYR
- 1 utsending fra Q-meieriene
- 5 utsendinger valgt av og blant de ansatte i Geno
- 9 styremedlemmer (6 medlemsvalgte og 3 ansattvalgte)

Møteleder og varamøteleder har ikke stemmerett i årsmøtet jfr. vedtekstendringer i 2013.

MØTELEDER:
* Roy Erik Hetland, 5584 Bjoa

VARAMØTELEDER
* Kari Borghild Løstegaard, 3550 Gol

MEDLEMSVALGTE ÅRSMØTEUTSENDINGER
Region Nord:
Bjørn V. Johnsen, 9517 Alta
Hans Einar Stendal, 8289 Våg
Brit Flostrand, 8900 Brønnøysund
* Ingebjørg Grindhaug, 8980 Vega
* Øystein Iselvmo, 9336 Rundhaug

Varamedlemmer:
1. Paul Magnor Bang, 8184 Ågskardet
2. Marita Soleng, 9055 Meistervik
3. Håvard Kirkhus, 8800 Sandnessjøen

Region Midt:
Siv Anita Lindsetmo, 7892 Trones
Bjørg Irene Alseth, 7100 Rissa
Ingmar Skårdal, 7380 Ålen
* Kristin Groven, 6443 Tornes i Romsdalen
* Anders Røflo, 7670 Inderøy

Varamedlemmer:
1. Geir Solstad, 7335 Jerpstad
2. Christen Sjøvold, 7560 Vikhamar
3. Jonny Stokke, 6530 Averøy

Region Vest:
Kjell Einar Eide, 5582 Ølensvåg
Nils Magne Gjengedal, 6829 Hyen
Birgit Oline Kjerstad, 6293 Longva
* Norolf Sæle, 5337 Rong
* Jorunn Flatjord Heggheim, 6817 Naustdal

Varamedlemmer:
1. Turid Njåstad, 5282 Lonevåg
2. Nils Neteland, 5600 Norheimsund
3. Karl Inge Lilleås, 6214 Norddal

Region Sør:
Kari Lauvdal, 4534 Marnardal
Nils Olsbu, 4820 Froland
Inga Skretting, 4354 Voll
* Anne Bakke Handeland, 5550 Sveio
* Tommy Skretting, 4360 Varhaug

Varamedlemmer:
1. Sindre Årsvoll, 4312 Sandnes
2. Håkon Øverland, 3677 Notodden
3. Anna Lena Kleppa, 4130 Hjelmeland

Region Øst
Kristian Hovde, 2387 Brumunddal
Jens Thori Kogstad, 2022 Gjerdrum
Nils Gillerhaugen, 2822 Bybrua
* Kari Kirkebø, 2657 Svatsum
* Johan Kopland, 3340 Åmot

Varamedlemmer:
1. Ole Bjørner Flittie, 2666 Lora
2. Hanne Kjertsi Glæserud, 2846 Bøverbru
3. Hans Jørgen Boye, 2350 Nes

UTSENDING FRA TYR
Erlend Røhnebæk, 2219 Brandval

Varamedlem:
Varamedlem for 2015 velges på årsmøtet 2015.

UTSENDING FRA Q-MEIERIENE
Ole Ingvar Ringen, 2653 Vestre Gausdal

Varamedlem:
* Atle Tjåland, 4342 Undheim

ANSATTES UTSENDINGER
*Harald Kleiva, 7081 Sjetnemarka
*Morten Elias Bratengen, 2380 Brumunddal
*Ingunn Nævdal, 1430 Ås
*Bente Nordanger, 5977 Ånneland
*Jens Viken, 4550 Farsund

Varamedlemmer:
Ansattvalgte varamedlemmer velges for to år om gangen (på valg i 2015).

1. Ivar Megård, 6680 Halsanaustan
2. Trond Harstad, 2618 Lillehammer
3. Sverre Lang-Ree, 2335 Stange
4. Ragnhild Ryvænge Gjeset, 2335 Stange

STYRET
Styreleder
* Jan Ole Mellby, 1747 Skjeberg

Nestleder
* Torill Nina Midtkandal, 6783 Stryn

MEDLEMSVALGTE STYREMEDLEMMER
Mari Trosten, 9845 Tana (nord)
Inger-Lise Ingdal, 7316 Lensvik (midt)
Torill Nina Midtkandal, 6783 Stryn (vest)
Ole Magnar Undheim, 4363 Brusand (sør)
Kjetil Larsgard, 3577 Hovet (øst)

Varamedlemmer:
1. Inga Skretting, 4110 Forsand
2. Birgit Oline Kjerstad, 6293 Longva
3. Anders Røflo, 7670 Inderøy

ANSATTVALGTE STYREMEDLEMMER
* Morten Fiskum, 7870 Grong
* Jon Helge Sandal, 6843 Skei i Jølster
* Marit Lahlum Ruud, 2335 Stange

Varamedlemmer:
Ansattvalgte varamedlemmer velges for 2 år om gangen (på valg i 2015).
1. Morten Jensen, 7081 Sjetnemarka
2. Tore Søgård, 2318 Hamar
3. Bjørg Heringstad, 1430 ås

VALGKOMITEEN
Valgkomiteens medlemmer med personlige varamedlemmer i nummerorden velges for 3 år om gangen.

Region Nord: (på valg 2017)
Bodil Mannsverk, 9517 Alta

Varamedlemmer:
1. Wenche Kristiansen, 8400 Sortland
2. Ingebjørg Grindhaug, 8980 Vega

Region Midt: (på valg 2015)
Robert Smenes, 6530 Averøy

Varamedlemmer:
1. Siv Anita Lindsetmo, 7892 Trones
2. Per Arne Lium, 7391 Rennebu

Region Vest: (på valg 2016)
Borghild Reenskaug, 6294 Fjørtoft

Varamedlemmer:
1. Gunhild Liva Foldal, 6218 Hellesylt
2. Marit Flatjord, 6843 Skei i Jølster

Region Sør: (på valg 2015)
Asgeir Pollestad, 4365 Nærbø (leder)

Varamedlemmer:
1. Håkon Øverland, 3677 Notodden
2. Torbjørn Garborg, 4340 Bryne

Region Øst: (på valg 2016)
Barbro Braastad, 2634 Fåvang

Varamedlemmer:
1. Haldor Ødegård, 2967 Lomen
2. Tove E. Hummelvold, 2550 Os i Østerdalen

KONTROLLKOMITEEN
Kontrollkomiteen velges for 3 år om gangen.

Saxe Frøshaug, 1860 Trøgstad, leder (på valg 2015 både som leder og medlem)
Lise Kaldal Skreddernes, 9740 Lebesby (på valg 2016)
Jon Husdal, 7170 Åfjor (på valg 2017)

Varamedlemmer:
1. Sigrun Bakken Lerhol, 2975 Vang i Valdres
2. Petter Arne Ekroll, 6260 Skodje

www.geno.no

geno

Geno SA – Holsetgata 22, 2317 Hamar
Tlf: 950 20 600, E-post: post@geno.no, www.geno.no